Postritel: „Aquaman" * „Lotte ja kadunud lohed"

KOOLILASTE AJAKIRI

HEA LAPS

12
2018

HIND 2,25 €

AUHINNASADU

Mecardi mängu Rimonnelt võitsid **ROLAND RASK** Tartumaalt, **JAREK KARL NIILO** Tallinnast ja **KIRSY KARJAMA** Sauelt.

ROBOTIvõistluse peaauhinnad saavad **JAN-ERIK LIIDERS** Türilt ja **TONY KÄGO** Laevast. Ergutuspreemiad – UNO kaardid – võitsid **ARGO JÕESOO** Koongast, **KASPAR OJA** Tartumaalt ning **HELI ALLJÄRV**, **MIRJAM LINNUKÜTT** ja **JARMO LEHTLA** Türilt.

RÕÕMSAID JÕULUPÜHI, KAUNIST KÜÜNLASÄRA, SISUKAT KOOLIVAHEAEGA JA HEAD TUJU AASTA-VAHETUSEKS, ARMSAD SÕBRAD JA SUGULASED!

Meil on veel aga vaja välja jagada oktoobrinumbris välja kuulutatud võistluste auhinnad. Nagu ikka, toimetame lõuna-eestlaste preemiad **Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu** lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu) ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid **Kullo Lastegaleriis** (Tallinn, Kuninga 6, avatud teisipäevast laupäevani kella 10 -18). Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata **e- või tavaposti teel!**

Pühadetervitusega
igavesti teie
Triibu-Liine

Ristsõna auhinna – Kirbumängu – saadab MTÜ Loovhoog seekord **KOONGA KOOLI** pikapäevarühmale.

Väikese oktobriini auhinnaraamatud võitsid **MATTIS VOLT** Viljandist, **LIISA VAARIK** Võrumaalt ja **TIMO STAMM** Lehtsest.

Lembitu mõistatuse preemiaraamatu võitja on **KIRSY KARJAMA** Sauelt.

Uuel aastal ootavad ees uued võistlused ja uued auhinnad. Häid mõtteid, nobedat sulge ja teravaid pliiatseid!

Suur aitäh haridus- ja teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

Jõulu- ja talveluulet: Ülle Kütsen, Peeter Ilus, Leelo Tungal, Sandra Aasa, Meriliis Kivimägi — **4**
Hannele Huovi „Selfi lumememmega" — **6**
Oliver Kajaka „Jõulusoov" — **7**
Mirle-Merlin Järsi, Oliver Lapi ja Herman Ernitsa päkapikujutud — **8**
Elis Rõõmussaare „Naabrite jõulud" — **9**
Eleanora Konstabeli „Lumi ja vihm" — **10**
Laura Rammuli „Poolnähtamatu päkapikk" — **11**
Tarmo Vaarmetsa, Ülle Kütseni, Hille Ilvese värsse — **12**

GALERII

Kunstikonkurss-näituselt „Pidu" — **13**

MAAILM MEIE ÜMBER

Tore loodus: Mai Zernask floksist — **14**
Tere, lind! Peep Veedla taidast — **16**

Hilve Rebase „Koidula tütred" — **18**
Poster 1 „Aquaman" — **21**
Poster 2 „Lotte ja kadunud lohed" — **22**

TEE ISE

Osavnäpp: Lully Gustavsoni kommisokid — **25**
Mustkunstnik Ande jõulutrikk — **26**
Roger Hollo „Kalevipoja talveaskeldused" — **27**
Sandra sööginurk: mulgi kapsad ja pirnismuuti — **28**

NUPUTA JA NAERA

Ilmar Trulli ristsõna — **29**
Viktoriin, Lembitu mõistatus — **30**

Paetisme — **31**
Naeru-uss — **32**

ELUMELU

Uudis — **33**
Avasta endas geenius! Ilu ja õnnelikkus — **34**
Thomas Scheileke koomiks — **36**
Kinouudised — **37**
„Eia jõulud Tondikakul" Anna-Magdaleena Kangro intervjuu peaosalistega — **38**
Siit ja sealt — **39**
Järjehoidja — **40**
Meie robotid — **41**
Rimonne lauamängud — **43**
Insplay valgustatud tornid — **44**

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast
Väljaandja: SA Kultuurileht
Voorimehe 9, Tallinn 10146, tel 6833145
Toimetus: toimetus@healaps.ee
Peatoimetaja: Leelo Tungal (leelo@healaps.ee)
Kujundaja: Vivika Kalt (vivika@healaps.ee)
Toimetaja: Anna-Magdaleena Kangro (anna@healaps.ee)

Trükk: Aktaprint
Tellimine: AS Ekspress Post,
tel 6177717
www.tellimine.ee
Hind üksikmüügis 2,25

Kaanepilt: Catherine Zarip

Verner-Voofele Mellis Westholmi Gümnaasiumist

Ülle Kütsen

JÕULUVANA DROON

Lumehanged maja ees,
kuhu jääb küll jõulumees?
Kinke kätte nii ei saa,
kui ei sõida ringi saan.

Kui saab üles jõulukroon,
maja kohal peatub droon.
Rudolf hüppab rõõmust lakke,
kui ta püüab kingipakke.

Leelo Tungal

ÕIGE JÕULUSOOV

Kui koduõue piiramas näed pakast
ja akna taga langeb lund kui vakast,
siis kadestad, et mõnel pool on palav –
seal õhtugi on kuumust verre valav.
Kuid ometi on oma lummus lumel
ning siilide ja karu talveunel
ja sellel, et on leinakased härmas,
et tihane on akna taga kärmas…

On paiku, kus ei tunta kelke-suuski
ja jõuludeks ei tooda tuppa kuuski,
jõed-järved nendel seal ei kattu jääga
ja lumesadu keegi eal ei näe ka.
Kuid sinu jaoks just talvel paotub särav
ja imeline uue aasta värav.
Kui jõuluõhtul õue korraks lähed,
sind tervitavad põhjataeva tähed.

Näed – üks neist langes!
Kähku-kähku proovi
nüüd välja mõelda õiget jõulusoovi!

Peeter Ilus

LUMILELL

kui kord jälle jääks saab vesi
järvel jõel ja lompidel
meie õue hiljukesi
külla tuleb Lumilell
lapsed õue sääl on kenam
tuppa aifoon ja feissbuk
kust ei kohuta meid enam
koerakoon ja peninukk
oi kui palju rõõmsat mängu
lumesõda kelgumäel
ükski laps ei jää nii kängu
suureks kasvab võluväel
ja kui talv kord kaotab väge
päike tantsib vainudel
kevadvette allamäge
ära sulab Lumilell

Jana Raud Anni Huvikoolist

Meriliis Kivimägi Tallinnast

JÕULUD

Lumi sajab taevast alla,
ei meil vihma taevast kalla.
Jõulukellad helisevad,
lapsed kingist unistavad.

Pered piparkooke teevad
ja neid pärast kõik koos söövad.
Ehivad veel kuuse, maja,
ei nüüd kisa majas kaja.

Sandra Aasa Kõpu põhikooli 9. klassist

• • •

Õues külm ja karge,
langeb helbeid valgeid.
Kuuenurkseid liblesid
püüavad punased palged.

Hetkeks püsima jääb helves,
kuid siis pisarana voolab
mööda põske alla
pehme salli sisse.

SELFI LUMEMEMMEGA

Hannele Huovi

Ilm oli ootamatult pehmeks muutunud ja lumi rullus hõlpsasti hiiglasuurteks pallideks. Lapselapsed olid hoos. Lume alt oli paljastunud rohelist muru ja sammalt ja õuel ristus tumedaid radu, kui garaaži ette sõitsin.

„Kas sul porgandeid on?“ küsisid lapsed, kui autost välja pugesin.

„Muidugi on!“ ütlesin ja läksin külmikust porgandikotti otsima.

Kui tulin närtsinud porganditega tagasi, nägin suurt lumememme, mille kallal lapsed olid rassinud. Too naeratas laialt, oksast murtud suu pingul. Lumememm oli tõesti suur. Hiiglaslik. Imesuur nii vähese lume kohta. Ta oli täitsa traditsiooniline lumememm nagu memmed vanadel headel aegadel, aga keegi meist ei ulatanud nina paika panema. Ninapanekuks pidime kutsuma pika noormehe.

Pikk mees torkas nina õigesse kohta ja lapsed seisid ringis ümber lumememme. Siis läks neil kõht tühjaks.

Esik oli täis kära, punaseid põski, märgade nahkjalatsite ja niiskete villaste riiete lõhna ja ukse paukumist. Aga söögilauas oli vaikne. Lapsed tühjendasid jõulutoitude kausse hea isuga, rääkisid paari sõnaga lastesaatest ja tõstsid oma kruusidesse jõuludest jäänud magustoite. Siis tegid nad lahti paar särginööpi, tänasid, pühkisid suu puhtaks, korjasid oma mänguasjad kokku ja lahkusid. Nende vanemad tänasid toreda perejõulu eest ja läksid lastele järele.

Siis saabus vaikus. Vaatasime autode tagatulesid ja mõtlesime, kas need on tõesti kõige kaunimad jõulutuled – nagu mõnikord öeldakse – või kõige nukramad. Õnneks jäi meile lumememm.

Tuli kõva pakane ja päevad möödusid maja küttes. Sõber palus, et teeksin lumememmega selfi. Läksin vaatama, kuidas lumememm pakasega hakkama saab

Tema nina oli kollane nagu ennegi. Aga memme naeratus oli kadunud. Ära kukkunud.

Ma ei teinud pilti.

Naeratus oli lennanud kaugele ja tuul oli ajanud selle veel kaugemale. Võib-olla oli memm külma saanud, kui lapsed olid lahkunud. Võib-olla oli ta vaadanud naabri aknast uudiseid ja kuulnud midagi Trumpi kohta. Maailmast oli saanud arvamatu koht. Või ehk vaevas teda see, et laste vanad talvemängud on unustusse vajumas. Ta mõtles, kas kellelgi enam tuleb pähe lumeinglit teha.

Tõstsin ärakukkunud naeratuse oma kohale ja rahustasin memme. Küllap ükskord jälle heidavad lapsed hange pikali, et inglit teha!

Viktoria Tiits
Huvikeskus
Kullo näituselt

Soome keelest tõlkinud
Mare Ollisaar

Saviselliõe näituselt

Jõulusoov

Oliver Kajakas Türi põhikooli 4. a klassist

Elas kord üks väike poiss nimega Miku. Tal ei olnud ema ega isa. Miku elas ühe pere juures, kus ta tegi tööd söögi ja kooliskäimise eest.

Ühel lumisel ja külmal talveõhtul, kui Miku oli lume teelt ära lükanud, nägi ta äkki väikest kuuske. Kuusel istusid ilusad valged inglid. Inglid märkasid Mikut ja teatasid talle, et nad otsivadki lapsi, et nende soove jõuluvanale saata. Miku silmad lõid särama ja ta teatas inglitele enda ainsa soovi: saada endale päris ema ja isa.

Poiss vaatas, kuidas inglid ära lendasid, kuni taevas polnud enam täppigi näha. Miku hakkas siis jälle lund rookima, kuna vahepeal oli palju lund sadanud.

Kui inglid teate jõuluvanale andsid, siis ei suutnud jõulumees uskuda, mida ta kuulis. Jõuluvana oli mures, sest mänguasju oli tal laos palju, aga vanemaid ei olnud üldse.

Siis istus jõuluvana saani ja läks poisi soovi haldjate ja võluritega arutama. Koos mõeldi, nii et pead paksud, kuni leiti lahendus. Jõuluvana meisterdas puust mehe ja naise, haldjad andsid neile head südamed ja võlurid äratasid nad ellu.

Jõuluõhtul, kui teised said kingitusi, pani Miku ahju puid, et toad soojad oleksid. Järsku koputati uksele. Miku läks ust avama – seal seisis jõuluvana koos ühe mehe ja naisega.

Jõuluvana küsis, kas tema on Miku, kes soovis endale vanemaid. Miku ei suutnud ehmatusest muud teha kui noogutada. Jõuluvana ütles siis, et need ongi tema uued vanemad ja nad tahavad teda väga oma pojaks võtta.

Lõpuks sai Miku ainus soov täidetud! Nüüd on tal oma vanemad ja ta saab olla tavaline laps nagu teisedki lapsed.

Kui nad veel surnud ei ole, elavad nad siiamaani õnnelikult koos.

Ergutusauhind Sten Roosi tänavuselt muinasjutuvõistlusel

Päkapikk Pappu

Mirle-Merlin Järs Kalmetu põhikooli 7. klassist

Elas kord päkapikk Pappu, kes oli parajalt paks oma parimates aastates ning väga väikese jalanumbriga. Olid lumised jõulud ning saabus aeg kingitusi avada. Pappu tegi õhinal väikese kingi lahti – paki sees olid ilusad läikivad punased number 12 papud.

Pappu proovis kohe oma uusi jalanõusid. Aga need olid talle suured. Ta läks murelikult jõuluvana juurde. Jõuluvana aga ütles kurvalt: „Need olid kõige väiksemad jalanõud, mis Lapimaal müügil olid."

Sellest ajast peale kannavad päkapikud punaseid susse. Neid tehakse igas mõõdus ja suuruses. Neid saab isegi ise teha! Sellest ajast peale meeldivad minu väikesele õele armsad päkapikud.

Päkapikujutt

Herman Ernits Kalmetu põhikooli 7. klassist

Elas kord päkapikk, kelle nimi oli Pirk. Ta oli alles 109 aastane, nii et ta ei tohtinud veel minna lastele komme viima. Ühel päeval küsis Pirk oma isalt, millal ta saab ka komme viima minna. Isa ütles: „Okei, ma võtan sind endaga homme kaasa, kui sa aitad mul täna asjad ära pakkida. Pirk vastas, et teeb seda esimesel võimalusel, ja järgmisel päeval saigi ta oma isa ja teiste päkapikkudega kaasa minna.

Esimeses majas ei läinud Pirgul hästi – ta oleks peaaegu sealse lapse üles äratanud. Aga teistes majades läks tal nii hästi, et talle öeldi, et temast on saanud terve päkapikkude baasi kõige parem päkapikk. Ta oli selle üle väga õnnelik ja sai endale palju uusi sõpru. Pirk oli kuulus kõigis ajalehtedes ja hakkas varsti õpetajaks, kes õpetas teistele nippe, kuidas saab hea olla.

Suur soov

Oliver Lapp Kalmetu põhikooli 7. klassist

Taas oli aeg, kui tuli suss aknalauale panna. Ma küsisin ema käest, kas ta on juba päkapikku näinud ja ta vastas, et on jah. Ta käskis mul suss aknalauale panna ja magama minna.

Ma läksin voodisse, aga und ei tulnud ja siis ma mõtlesin, et tahaksin ka päkapikku näha ja panin akna juurde põrandale hiirelõksu.

Läksin voodisse tagasi ja jäin magama. Hommikul, kui ärkasin, märkasin ma, et lõks oli kadunud. Ma läksin sussi juurde – sinna oli pandud kommide asemel suur porgand.

Läksin siis ema juurde ja ütlesin talle, et päkapikk on seekord sussi sisse porgandi pannud. Ema tõusis püsti. Kui ta kööki läks, siis märkasin ta jala küljes hiirelõksu...

Naabrite jõulud

Sten Roosi tänavuselt muinasjutuvõistluselt

Elis Rõõmussaar Laiuse Jaan Poska põhikooli 6. klassist

Pildid: Helin Tikerpuu

Kaugel, kaugel metsas oli üks suur maja. See oli kolmekorruseline puidust punast värvi hoone. Katus oli hallist plekist. Iga kord, kui möllas torm, oli toas meeletu kolin, katuseplekk kolises nii hirmsasti, et lapsed istusid toas teki all ja kartsid, et katus lendab minema. Samas oli soojas toas nii õdus olla ja unistada.

Majal oli kolmkümmend seitse akent. Igal aastal, kui saabus jõuluaeg, kaunistasid lapsed kõik aknad jõuluehetega. Peres oli seitse tütart. Iga tütar kaunistas viis akent ja ema-isa said mõlemad vaid ühe akna kujundada.

Ühel talvel ei olnud üldse lund, sest naabripoiss Fred oli jõuluvanale kirjutanud, et too ei paneks lumemasinat tööle. Tüdrukud ei tahtnud aknaid kaunistada ega jõulukaarte teha, sest lund polnud ja jõulumeeleolu nappis. Ning ka isa ei tahtnud jõulupuud tuua, sest õiget jõulutunnet polnud temalgi.

Fred oli juhtunuga iseäranis rahul, talle meeldis teisi kiusata. Tal tuli mõte, et kui juba kiusamiseks läks, siis kiusaks naabriplikasid veel. Ja noorsand muutis nende talu nime, et jõulukirjad neile kohale ei jõuaks. Fredil oli kade meel, kuna tüdrukud olid alati rohkem jõulukirju ja -kaarte saanud kui tema. Ta kirjutas Kebjaku talu asemel Kebi Auku talu. Muidugi ei jõudnud jõulupost sihtkohta ja Fred oli rahul – ettevõtmine õnnestus.

Nendel jõuludel oli aga jõuluvana võtnud vastu kurva otsuse, et ta ei saa laste juurde tulla, sest põhjapõdrad ilma lumeta ei lenda. Ometi juhtus jõululaupäeval, 24. detsembril, jõuluime – lund hakkas sadama ja keegi tundmatu oli südaööl kuuse toonud ja selle ära kaunistanud. Ta oli ka kõik aknad ära kaunistanud ja kuuse alla kingitused pannud.

Kui tüdrukud hommikul seda imet nägid, olid nad nii rõõmsad, et viisid Fredile ka ühe paki. Jõudnud Fredi juurde, nägid nad, et ka tema maja oli kaunistatud. Fred veel magas. Tüdrukud äratasid poisi, et ka temale jõuluimet näidata. Nad ulatasid Fredile paki, milles oli tema unistus – tuld sähviv mänguauto. See kingitus oli Fredile väga tähtis, kuna ta oli sellest nii palju mõelnud. Ta palus tüdrukutelt nende kodu nime muutmise pärast andeks, ulatas neile „kaotsiläinud“ jõulukaardid ja -kirjad ning tundis häbi oma rumaluse pärast.

Naabrilapsed leppisid omavahel ilusasti ära ning koos tähistati jõule ja kindlasti tähistatakse üheskoos ka kõiki järgmisigi jõule. Küll on hea, et jõulude aegu ilmub ei tea kust välja häid haldjaid, kes imeteguid teevad, misläbi inimesed muutuvad paremaks ja südamlikumaks ning üksteisele andestatakse ka kõige mõtlematumadki teod.

Lumi ja vihm

Eleanora Konstabel Koonga koolist

Elasid kord Lumi ja Vihm. Nad olid vihavaenlased, sest Vihm oli kade, et Lumi oli ilus, särav ja valge. Seepärast meeldis Vihmale enda juures omadus, et ta oskas selle kauni lume ära sulatada ja poriks muuta. Ka Lumel olid oma võimed: ta oskas võluda Vihma endast eemale valgete tugevate lumehelvestega.

Ühel ilusal päikeselisel hommikul oli Lumi just ärganud ning talle meenus, et juba ülehomme on jõulud ning see tegi ta tuju väga rõõmsaks. Just sel hetkel, kui ta hakkas jõulupidu planeerima, tuli Vihm pilvedest välja ja keeras kauni talveilma tuksi.

„Mida sina siit tahad?" küsis Lumi vihaselt.

„Sa tead, et ülehomme on jõulud?" vastas Vihm.

„Jah."

„Tegelikult ei ole, sest ma kavatsen jõuluilma ka tuksi keerata."

„Seda ma sul küll ei lase teha!"

„Lased küll! Ülehomme kell kuus olen kohal."

„Ole siis, aga tea, et mina võidan!"

Tegelikult oli Lumi mures, et ta pidi just jõululaupäeval Vihmaga võitlema. Lisaks ei tahtnud Lumi, et lapsed jõuluilma pärast muretseksid, sest kui Lumi kaotaks, siis ta sulaks ju ära ja alles jääks ainult must maa.

Jänes ja Rebane, kes olid Lume parimad sõbrad, tulid tema juurde külla ning nägid, et Lumi on nii kurva näoga.

„Miks sa nii kurb oled?" küsis Jänes.

„Teate, täna käis Vihm jälle minu juures," vastas Lumi.

„Mida ta jälle tahtis?" küsis Rebane.

„Mida ikka – ütles, et ülehomme on jõululaupäev ning lubas selle tuksi keerata," kurtis Lumi.

„Tõesti?" imestas Jänes.

„Ei meie tal seda teha lase," lubas Rebane.

„Teate, mul tuli hea idee," ütles Jänes. „Kutsume teised külaelanikud ka appi, las kõik toovad oma võluasjad kaasa ja teeme nii Vihmale ära!"

„Väga hea mõte!" rõõmustasid Lumi ja Rebane.

Sõbrad hakkasid tegutsema. Jänes ja Rebane läksid teiste elanike uste taha, nad kutsusid Karu, Hundi, Siili ja Metssea. Lumi valmistas oma suured valged lumehelbed ette, Karul oli palju mett, mis kleebib ja vihmapiisku kinni peab. Hundil oli võlukepp, millega sai Vihma hetkeks eemale tõrjuda, Siilil oli kogutud palju okkaid – need viskab ta Vihmale, et see torkeid tunda saaks. Metsseal oli rohkelt popkorni ja kui ta need Vihma poole viskab, siis piisad korraks peatuvad.

Sõbrad tegid paari päevaga ettevalmistused ära ning oligi jõululaupäev käes. Nad ootasid ja ootasid. Kell sai neli, siis viis, kui järsku hakkas Vihm sadama.

„Sa pidid ju kell kuus tulema," ütles Lumi.

„Jah, pidin, aga näed, tulin hoopis praegu!" ladistas Vihm.

Jänesel ja Rebasel olid porgandid juba valmis ning lahing võis alata. Loomadest läks esimesena sõtta Karu. Ta viskas mett Vihmasse ning korraks piisad kleepusid, aga mitte kauaks. Järgmisena tõrjus Hunt oma võlukepiga Vihma hetkeks eemale. Siil ja Metssiga võitlesid samuti vapralt, kuid jäid Vihmale alla. Kui nemad olid oma töö teinud, oli Lume kord; ta hakkas oma tugevate lumehelvestega Vihmale vastu, aga Vihm ei teinud neist välja ja hakkas veel tugevamini sadama. Sõpradel ei jäänud muud üle kui kõik korraga jõuluilma kaitseks oma võluasjadega Vihmale säru tegema hakata.

Lõpuks oli Vihm väsinud ja kurnatud ning ütles: „Aitab! Aitab!"

„Miks? Ise sa tahtsid ju jõulud kihva keerata?" küsis Lumi.

„Ma enam ei taha, olen väga kurnatud ja väsinud," vastas Vihm.

Kõik olid väga imestunud ning Lumi küsis: „Miks sa seda kõike siis tegid?"

„Ma olin su peale kade, et sa nii ilus, särav ja valge oled ja et sul nii palju sõpru on," ütles Vihm.

„Miks? Sina oled ju ka ilus," lohutas Lumi. „Ja meie kõik võime saada sõpradeks. Ainult lepime kokku, et jõulude ja aastavahetuse aja jätad mulle, siis on kõigil hea meel."

Seepeale hakkasid kõik rõõmsalt jõule tähistama ning kõigil oli väga tore olla, sest hakkas sadama suuri valgeid lumehelbeid, mis peatselt katsid maa ja metsa.

Tänaseni on Vihm ja Lumi väga head sõbrad, ainult et vahel viskab Vihm väikese krutski sisse – nagu vist ka sellel aastal.

Poolnähtamatu päkapikk

Laura Rammul Puurmani põhikooli 8. klassist

Elas kord üks päkapikk nimega Teo. Ta oli juba sündides teistest erinev: kui kõik tulid ilmale kahe käe ja kahe jalaga, siis tema sündis poolikult nähtavana, kuna teda vaevas nähtamatusetõbi. Koolis narriti teda sageli, töö juures pilgati mõnikord. See aga Teole loomulikult ei meeldinud.

Ühel päeval otsustas ta, et teeb sellele olukorrale lõpu, sest raske on olla teistsugune. Ta sumpas läbi paksu lume, kuni leidis koopa varjualuseks. Kui ta sisse astus, lõi koopas põlema väike tuluke, mis meenutas jaanimardikat. Tulukesi tekkis aga järjest juurde ja päkapikk otsustas neile järgneda, suundudes aina sügavamale koopasse. Lõpuks jõudis ta ühte maagilisse kohta, kus olid laual reas erinevad võlujoogid, keset ruumi seisis aga suur katel. Teo mõtles väikese hirmuga: „Küllap on see mõne nõia koobas!"

Siis ilmus nurga tagant välja vana ja tüse, aga veel üsna käbe eideke. Algul ta Teod, kes oli pisike, ei pannud tähele, siis aga märkas, kiljatas ja tahtis Teole kurje loitsusõnu lausuda – ta ei olnud näinud nägema siin teisi olendeid! Teo sattus algul segadusse, kogus end aga kähku ja küsis: „Kas te oskate nõiduda? Mul on väga teie abi vaja,"

Nõiale selline mesine jutt meeldis ja ta sai ka üsna ruttu aru, milles seisnes päkapiku mure. Algul nõiaeideke siiski kavaldas ja luiskas, et tema ei tunne võlukunsti, aga kui päkapikk pakkus talle kuldset ja hõbedast kangast kingiks, mida saab üksnes Päkapikula riidenõialt, siis oli eideke nõus teda aitama. Ta ütles: „Minu abi peab jääma ainult meie kahe vahele, lobiseda sellest ei tohi. Peale selle tuleb sul üks ülesanne täita. Muidu ei saa ma sind aidata."

Teo oli kõigega nõus, peaasi, et saab üleni nähtavaks!

Nõid jätkas: „Enne kui saad minult abistava loitsu, pead sa mulle tooma seitsmekümne kolme lapse rõõmu, aga enne viid neile häid üllatusi."

Teo oli nõus, kuigi ta polnud kunagi laste juures käinud, sest tema oli päkapikkude vabrikus kinkide meisterdaja.

„Pead need rõõmud koguma, siia purki panema ja kolme päeva jooksul mulle tooma!" lisas nõid.

Päkapikk pingutas kõvasti ja viis lastele üllatusi, mis neile väga head meelt tegid. Ega see tegevus olnudki raske või ebameeldiv. Kui kõik rõõmud olid purki pandud, kihutas ta öö saabudes nõia juurde, et keegi teda ei märkaks ja saladuse jälile ei saaks. Nõiaeideke oli pisut üllatunud, sest ei uskunud, et Teo nii kiiresti ülesande täidab, siis aga kiitis väikest päkapikku ning sõnas loitsu. Sähvatas tuluke ja nõia ees seisis üleni nähtav Teo.

Tänanud head nõida, kes oli ta üliväga õnnelikuks teinud, sööstis Teo kiiresti linna, sest tahtis laste rõõmud hommikuks tagasi viia – ta soovis, et lapsed ärkaksid rõõmsas meeleolus. Olid ju nemad tedagi aidanud.

Arte Gümnaasiumi näituselt

Mona Maria Tammik Westholmi Gümnaasiumi näituselt

Hille Ilves

KUI PERE ON LINNAS

Kui igale kassile lubada
jalutada üks väikene koer,
siis pühade ajal kass kindlasti
koeraga koos käib poes.

Nad jõululauale valivad söögid:
verivorsti, kala ja kana,
et kõik oleks õhtuks valmis,
kui saabumas jõuluvana.

Kahekesi nad kraamivad tuba,
teevad korda kapid ja riiulid.
Oma kohale kenasti viivad
pere laste pallid ja viiuli.

Väikene ärevus hinges
kaunistavad nad jõulupuud.
Seavad okstele ehteid,
lumepallid, tähed ja kuu.

Nad lähevad koos salongi,
et õhtuks end ehtida vähe.
Küüned ja kasukas korda,
võib olla lokidki pähe.

Pealelõunal muusikat kuulates
nad istuvad akna peal.
Lumehelveste tantsu vaadates
oma peret ootavad seal.

Ülle Kütsen

PIPARKOOGIPÕDER

Ahjuplaadilt lendu tõusis
piparkoogipõdra saan,
kas nüüd talvevõlumaale
lennata ma äkki saan?

Naeratades küsib ema:
„Maiustus sai kuhu?"
Piparkoogipõdra saan
lendas lapse suhu.

Savisellide näituselt

Tarmo Vaarmets

SOKIKENE

Kus sa käisid, kus sa käisid, sokikene?
Pesus käisin, pesus käisin, härrakene.

Mis sul kannas, mis sul kannas, sokikene?
Auk mul kannas, auk mul kannas, härrakene.

Mida varjad, mida varjad, sokikene?
Varbaid varjan, varbaid varjan, härrakene.

Kuidas kõnnid, kuidas kõnnid, sokikene?
Lihva-lohva, lihva-lohva, härrakene.

Kus on teine, kus on teine, sokikene?
Teises laulus, teises laulus paariline.

KUNSTIKONKURSS-NÄITUSELT „PIDU"

Rico Palu Pelgulinna Gümnaasiumist

Kiara Kee Kand Huvikeskus Kullost

Aleksei Sorokin Tallinna Kopli Noortemajast

Sandra Kaasik Kunstiringist Sirlett

Evelina Haimi Ahtme Kunstide koolist

Pille-Riin Lilleorg Kunstiringist Sirlett

Internetist vaata THK Lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

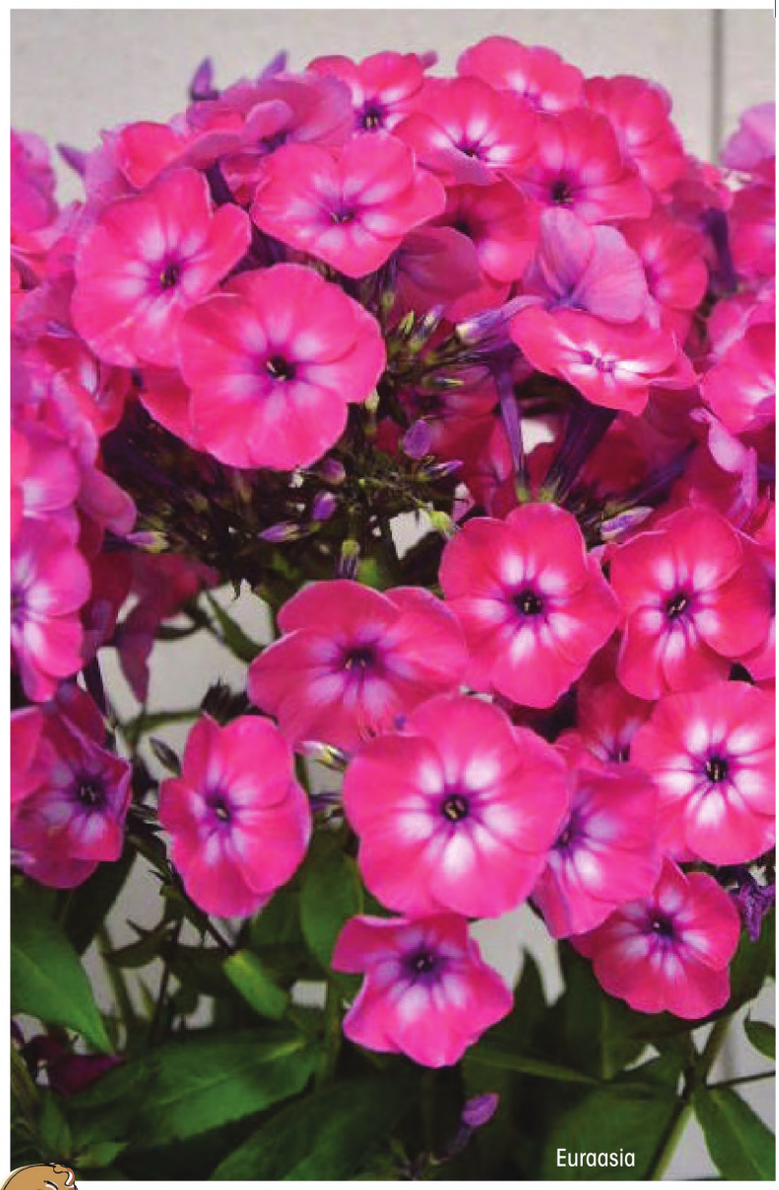

FLOKSID EHK LEEKLILLED

Mai Zernask

Ühel kaunil suveõhtul püüdis aias Nähka tähelepanu õrn, aga meeldiv lillelõhn. Nähka otsis, kust see lummav aroom pärit oli ja lõpuks seisatas suure lillepuhma ees. Juulimemmel oli neid lilli mitut värvi – valgeid, roosasid ja lillakaid ning isegi kirjusid.

„Juulimemm, tule ka nuusutama. Mis lill see on?” päris ta rutakalt.

„See on, kullake, floks ehk leeklill,” vastas memm. „Talu ja maamaja ilma floksita ei kujuta ettegi. Ka iga linnaaeda võib kaunistada floks, isegi rõdukastis saab floksi kasvatada, ja kaunid on need lilled ampliteski.

Taime teaduslik nimetus *Phlox* tähendab *leeki* ja tuleneb kreeka keelest ning viitab lilleõite leekivalt säravale värvile. Floksi teine kasutusel olev nimetus eesti keeles ongi leeklill. Floksid kuuluvad siniladvaliste sugukonda. Meie looduses kasvab looduslik liik *harilik* **sinilatv** niisketel niitudel. Floksi perekonda kuulub 69 liiki üheja mitmeaastaseid rohttaimi ja põõsaid, kelle kodumaa

Taime teaduslik nimetus *Phlox* tähendab *leeki* ja tuleneb kreeka keelest ning viitab lilleõite leekivalt säravale värvile.
Floksi teine kasutusel olev nimetus eesti keeles ongi leeklill.

Rembrandt

Katherine

on Põhja-Ameerika. Vaid üks liik – siberi floks – kasvab väljaspool Ameerikat. Euroopa tunneb floksikasvatust juba sajandeid ja meie päevil tuntakse tuhandeid sorte. Kõige populaarsem on Põhja-Ameerikast pärinev **aedfloks,** teada-tuntud on ka värviküllane üheaastane **suvifloks.**

Floksi liike ja sorte valides saame õitseva peenra maist oktoobrini. Floksidele sobib kõige paremini poolvarjuline kasvukoht, kus neid paitab hommiku- ja õhtupäike. Nagu inimestel, on ka lilledel oma keel, ja lillede keeles tähendab floks leppimist ning nõusolekut. Kauni floksikimbuga saab nii mõnegi tüli ja mure lahendada. Floksisorte valides tuleks eelistada jahukastekindlamaid uuemaid sorte – 'Katherine', 'David', 'Lilac Flame', 'Miss Jessica'. Tore on aias näha ka valgusest tulenevalt värvi muutvaid sorte nagu 'Blue Zeppelin', 'Bright Eyes'. Kaunilt roosad on 'Windsor',' Emilie' jt. Massiline flokside õitsemine Eestis on suve teisel poolel ja sügisel. Uued sordid on täiesti ebatavaliste õitevärvidega, õite kroonlehed on tundmatuseni muutunud ja õied õisikutes on paljudel sortidel kimpudes. **Padjandfloksid** on kaunid ka kevadel kiviktaimlas."

Nähka seisatas Juulimemme floksipuhmaste ees ja imetles lillemaailma lõputut ilu.

Padjandfloks

TAIT

Peep Veedla

Seekord kirjutan jõulukuul punase noka ja nokatüvikuga linnust, kellel ühtlasi ka silmad on punased. Sabaalune on tal see-eest valge nagu lumi. Tait on teisisõnu tiigikana. Kuni 1991. aastani oli see ka tema ametlik nimetus. Mitte, et ta kanaliste hulka kuuluks – tema kuulub hoopis ruiklaste sekka. Tema sugulasteks on näiteks lauk (ehk vesikana) ja rukkirääk, aga ka rooruik ja täpikhuik. Tiigikana nimetus viitab tema elupaigale, nagu ka näiteks saksakeelne *Teichralle* (tiigiruik). Teisalt on soomlased talle nimeks pannud *liejukana*, mis tähendab mudakana. Aga eks tiikide kaldad ole sageli ka mudased. Miks teda aga ikka ja jälle kanaks kiputakse nimetama, see on kinni taida välimuses. Kana mis kana!

Tait on maailmas väga laialt levinud. Täielikult puudub ta vaid Austraaliast ja Uus-Meremaalt, aga ega teda muidugi leidu ka maakera põhjapiirkondades. Skandinaaviaski elab tait vaid lõunapoolsetes piirkondades. Eestis pesitseb taitasid kuni poolteist tuhat paari, seega mitte just väga palju, aga kus neid leidub, seal ka taita tuntakse. Tihedamalt leidub meil taitasid Lõuna-Eesti järvekestel ja tiikidel, kuid näiteks Tallinnas linnaparkideski on nad vägagi nähtavad. Kui loodusmaastikus pesitsevad taidad on üpriski pelglikud, siis linnaparkides nad inimest ei pelga. Tallinnas on taitade tegemisi kõige lihtsam jälgida näiteks Pae pargis Lasnamäel või Parditiigil Mustamäel. Paljassaares on nad hoopis raskemini jälgitavad.

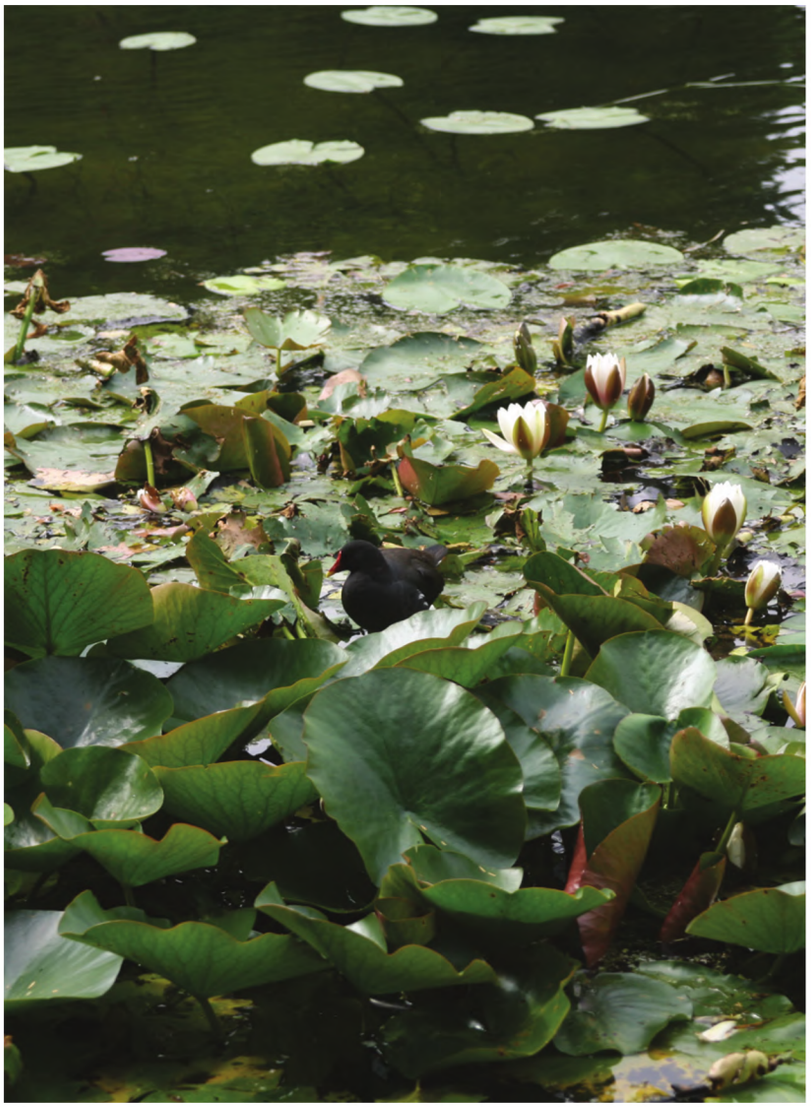

Kui pesitsusaja saabudes on vaja teiste isastega maid jagada, sirutataksegi kõigepealt kael välja, et punane nokk ja laubakilp hästi näha oleksid. Seejärel aetakse puhevile saba, et ka valge sabaalusega mõju avaldada.

Praegu, talvel, on taidad muidugi hoopiski Vahemere piirkonnas aega veetmas. Meie kliimas katsetavad vaid üksikud talve üle elada. Seega on siiski lootust ka detsembris mõni tait veekogude kallastelt üles leida. Möödunud talvel kohati neid Saaremaal, Haapsalus, Valgas, Tartus ja Tallinnas. „Normaalsed" taidad lahkuvad meilt septembris-oktoobris ja tagasi tulevad aprilli keskpaiku.

Taidal on silmatorkavalt võimsad rohekaskollased jalad – sama värvi nagu nokaotski. Nende jalgadega on ta võimeline kiiresti jooksma nii maa peal, vee all kui ka tihedas taimestikus, suutes ronida põõsastes kui ka puuokstel ja püsida pehmel pinnasel. Lendamine tema meelistegevuste hulka ei kuulu, pigem annab ta jalgadele valu. Aga kui vaja, lendab kiirelt ja tulemuslikult. Näiteks üks Saksamaal rõngastatud tait leiti juba viie päeva pärast Hispaaniast, 1520 kilomeetri kauguselt. Omavaheline hierarhia pannakse taitade seltsingutes paika aga hoopis selle järgi, kellel punasem nokk. Kõige punasemate nokkadega on enamasti eakamad isaslinnud. Kui pesitsusaja saabudes on vaja teiste isastega maid jagada, sirutataksegi kõigepealt kael välja, et punane nokk ja laubakilp hästi näha oleksid. Seejärel aetakse puhevile saba, et ka valge sabaalusega mõju avaldada. Kui need märgid ei aita, läheb löömaks. Käiku lähevad nii tugevad jala- kui ka tiivalöögid.

Kui pesitsusterritooriumi piirid paigas ja paariline leitud, ehitab taidaisa valmis mitu roovartest vundamenti, mille vahel taidaema valiku teeb ning koos ehitatakse veetaimedest pesa valmis. Taitadel esineb ka seltsingulist pesitsemist, mis on üksjagu omapärane nähtus. Kaks või enamgi emaslindu võivad kasutada sama pesa, sinna kokku muneda ja edaspidi seda kurna ka koos hooldada. Mõnikord on tegu ema ja tütrega, teinekord mittesugulastega. Aga esineb ka teistsugust seltsingulist pesitsemist, kus munetakse teise taida pessa salaja ning pärast mõistagi pesakonna eest hoolitsemisel ei osaleta. Nii et pisut kummaline on see taitade elu.

Taidad on kõigesööjad, aga suuremalt jaolt siiski taimetoidulised. Väga maitsevad taitadele näiteks vesiroosiseemned. Aga maiad on nad ka puuviljade peale. Söövad mahalangenud puuvilju, kuid on valmis nende kättesaamiseks ka okstel turnima. Umbes veerandi taida toidusedelist moodustavad loomsed organismid: mitmesugused putukad, vastsed, ussikesed ja limused. Kui võimalus tekib, näppab tait ka teiste lindude pesadest mune, sest need maitsevad talle samuti hästi. Talvituma jäänud taidad ei ütle kindlasti ära inimese poolt pakutavast lisatoidust.

175 AASTAT LYDIA KOIDULA SÜNNIST

KOIDULA TÜTRED HEDVIG JA ANNA MICHELSON

Hilve Rebane

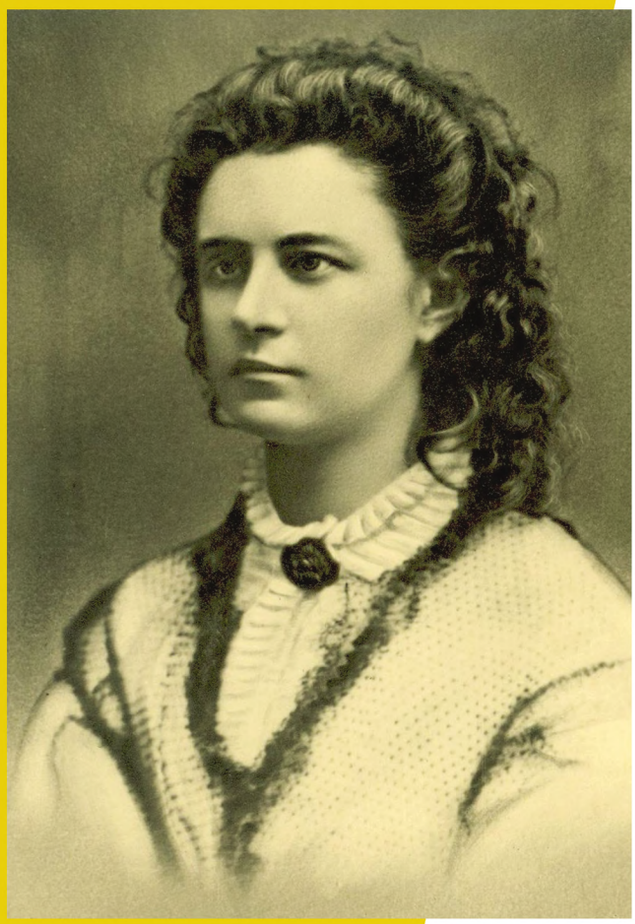

Ei leidu vist ainsatki eestlast, kes poleks laulnud Koidula sõnadele loodud laule „Meil aiaäärne tänavas“, „Ema süda“, „Mu isamaa on minu arm“... Meie koidulaulik, esimene eesti poetess Lydia Koidula sündis jõululaupäeval 1843. Tema 175. sünniaastapäeva tähistades avaldame kirjandusteadlase Hilve Rebase loo, mille autor kirjutas Hea Lapse jaoks kakskümmend aastat tagasi.

Lydia Koidula abiellus 19. veebruaril 1873 Tartu Ülikoolis sõjaväearsti diplomi omandanud läti päritolu Eduard Michelsoniga. Noorpaar laulatati Tartus Koidula vanematekodus hommikul kell 11. Järgnes pulmapidu arvukate külalistega, ja kell neli pärastlõunal ootasid juba posthobused ukse ees. Algas sõit Kroonlinna, kuhu Eduard Michelson oli tööle määratud.

Koidula esiklaps Hans Voldemar sündis 18. juunil 1874 Tartus, kus Koidula oli oma vanematel külas. Hansuke (Hansa) suri nelja-aastasena ka Tartus sarlakite ja difteeria tagajärjel. Ta on maetud Jannsenite hauaplatsile Raadi kalmistul.

Tütar Hedvig (Hedda, Heddala, nagu teda hellitavalt hüüti) sündis 2. juunil 1876 Tallinnas, kus Koidula viibis külalisena oma õe Eugenie Rosenthali peres. Ristimistalitus koos peoga toimus augusti lõpupoolel Kroonlinnas. Koidula jutustas kirjas oma õele, et ta pooleteisekuune tütar oli kuni ristimisveega pritsimiseni „üliviisakas ja paistis oma valges roosaga kaunistatud kleidikeses ning tanukeses ülikentsakana”, kui ta säravate silmadega „ülirõõmsasti”, ehkki pilkava naeratusega pastorile otsa vaatas.

Koidula noorem tütar Anna (Annchen, Enken, ka koduselt Anni, mõnikord venepäraselt Anja) oli sünnilinna järgi „Viini plika”, nagu ema teda kutsus, ka Viini-pärase hellitusnimega Nandl. Eduard Michelson oli aastatel 1876 – 1878 end stipendiaadina välismaal täiendamas. Reisi tegid Anna sündimiseni kaasa ka Koidula ja Hans. Anna sündis 23. jaanuaril 1878.

Mõlemad tütred on varases lapseeas Koidula kirjades omastele hellitavalt Dammud – tuletis nende lapsekeelest. Suuremaks sirgunud tütreid on ta naljatades ka „varblasteks” kutsunud. Koidula pereelus on tütred suured lemmikud. Ema jutustab kõigist nende edu-

sammudest alates käimaõppimisest ja mängudest kuni koolitarkuse omandamiseni. Hedda oli lapsena pikk, sihvakas ja nõtke nagu pääsuke, Anna rässakas, terve ja rõõmus, väsimatu vallatustes ja müramises.

Isa soovil pidid tütred kõigepealt omandama saksa keele, rõhku pandi ka tollasele riigikeelele – vene keelele. Et lapsed harjuksid ka eesti keelega, nõudis Koidula oma kodumaalt palgatud teenijannadelt, et nad ei räägiks ta tütardega halba ja vigast saksa keelt. Ka ta ise õpetas tütardele eesti keelt, mille nad aga hiljem, pärast ema surma, unustasid. Vanaisa Johann Voldemar Jannseni tööjuubelil, mida peeti 1881 Tallinnas, kinkisid tütretütred kumbki lillekimbu ja Hedda etles: „Vanataat, sind täna tervitame rõõmuga!"

Koidulat lõbustas Hedda edu ühel kodusel ballil, kus ta alles väga noor tütar sai kaks korda kadrilli tantsida „suure ohvitseriga" – see oli juba peaaegu armastusavaldus!

Tütardele ja nende mängukaaslastele kirjutas Koidula kolmevaatuselise instseneeringu „Punamütsikesest", mis kanti ette Michelsonide kodus ema kabinetis. Annal oli kombeks norsata nagu hundil pärast Punamütsikese allaneelamist, ütleb ema. Koidula luges oma lastele Grimmide ja Anderseni muinasjutte, laulis neile, mängis klaverit ja kirjutas luuletusi, õpetas neid kunste ka tütardele. Ka õpetas ta lastele kristlikke kombeid, jutustas lugusid Piiblist.

Hedvig rakendas õe juures oma kasvatajakalduvusi: kaebas emale, kui Anna peale palvetamist veel vallatust tegi või juttu ajas. Ema lohutas oma sügava rinnahäälega: „Jumal annab seekord veel andeks!" Koidula arendas lastes kirjutamis- ja suhtlemisoskust, lastes neil pidada kirjavahetust sugulastega, eriti väikeste tädipoegade Elmari ja Valteriga. Ta julgustas lapsi tegema väikesi sünnipäeva- ja pühadekinke ning vastukinkide eest tänama. Suurt rõhku pandi laste karastamisele, külma veega hõõrumised, suvised suplused ja metsaretked olid au sees. Eriti nõrga tervisega oli väikelapseaastatel Hedda, Anna oli tugevam ja tundis suurt lõbu vanniskäimisest.

Michelsonide viimane korter Kroonlinnas oli kuuetoaline, saali ja kõigile suurtele akendele oli paigutatud lilli, palme ja filodendroneid. Annal olid meeles romantilised õhtud ema süles, kui läbi roheliste lillelehtede paistis õhtutaevas vilkuvate tähtedega.

Jõulud olid Koidula arvates tõelised lastepühad. Piduliku meeleolu lõid küünaldest ja ehetest särav kuusk, lillelõhn, mida levitasid jõululilled hüatsindid

Hedvig ja Anna 1886.

Koidula luges oma lastele Grimmide ja Anderseni muinasjutte, laulis neile, mängis klaverit ja kirjutas luuletusi, õpetas neid kunste ka tütardele.

(isa kingitus emale), puuviljad ja maiustused, kingitustest rääkimata. Peeti ka laste sünnipäevi – ema haiguse ajal vaikselt, ilma külalisteta. Hedda oli uhkusest lõhkemas, kui sai Tallinnast oma elu esimese telegrammi.

Ema haigevoodisse tõid tütred lillekimpe võililledest ja toomeõitest. Kui Koidula 11. augustil 1886 suri, oli Hedda kümne, Anna kaheksa aastane. Isa käis nendega algul iga päev, hiljem pühapäeviti Kroonlinna saksa surnuaial ema haual.

Tütarde kasvatajaks oli kutsutud õemehe õde, koduõpetaja kutsega Marie Rosenthal, kellega lapsed veel ema eluajal sõbraks said. Pärast ema surma suhted kasvatajaga halvenesid, eriti trotslikuks muutus Hedda. Isa pühendas end lastele, ei abiellunud uuesti ja kogus neile soliidse kaasavara (80 000 rubla hõbedas, lauahõbedat ja ehteasju), mis aga revolutsiooni ja sõdade käigus kaotsi läks. Mõlemad tütred olid isasse väga kiindunud.

Koidula ja Hedvig 1876.

1886. aastal sooritasid tüdrukud sisseastumiseksamid Kroonlinna gümnaasiumi, kus nad õppisid nelja esimese klassi lõpetamiseni. Väljaspool kooli omandasid nad prantsuse keele ja võtsid klaveritunde. Seejärel saatis saksahuviline isa nad Peterburi saksakeelsesse Feldmanni erapansionaati, kus mõlemad – eriti Anna – hiilgavalt edasi jõudsid. Mõlemad Koidula tütred olid daamid – elegantsed ja rühikad. Mõlemad tütred olid pärinud ema luuleande, eriti andekas oli Anna. Aga isa arvates oli see talent nende ema õnnetuks teinud ja ta ei pooldanud tütarde luuletegevust.

Koidula oli soovinud, et ta tütarde elu mööduks rahulikumatel aegadel kui ta enese oma. Läks aga vastupidi: ta tütarde elu langes kahe suure revolutsiooni ja kahe maailmasõja aegadele. Hedvig lõpetas põllutöökooli, Anna omandas Pariisis Sorbonne'i ülikooli sisseastumiseksamite ajal küpsustunnistuse ja hakkas arstiteadust õppima. Õpingud jäid pooleli, sest noorusliku uljusega sooritas ta kaaslastele oma julguse tõestamiseks katse: võttis liiga palju ravimeid, mille tagajärjel kaotas peaaegu täielikult nägemise.

Hedvig pühendas end isa elu lõpupäevadel temale, oli hooldaja ja haigepõetaja. Revolutsioonijärgses Peterburis leidis ta tööd keeleõpetajana – oskuse lastega läbi saada oli ta emalt pärinud. Hedvig suri Teise maailmasõja ajal ümberpiiratud Leningradis 1941. aasta oktoobris.

Anna reisis palju, eriti Euroopas, külastas ka Alźeeriat ja leidis lõpuks kodu oma unistustelinnas Firenzes, kus elatas end keeletundidega. Aastatel 1934 – 1944 elas ta Tartus, kuhu Itaalias reisinud kirjanik August Mälk oli teda kutsunud. Eestis Anna ei kohanenud, sest ta ei osanud eesti keelt ega tahtnud paljude eelarvamuste tõttu seda ka õppida. Ta isa oli end määratlenud „liivimaalasena". Vanade seisuslike eelarvamuste tõttu polnud ta haritlasena enam lätlane (kes oli talupoeg), sakslased teda aga omaks ei tunnistanud. Nende eelarvamuste vaimus kasvatas ta ka oma tütreid. Hedvig pidas end sakslaseks, Anna venelaseks, tegelikult olid aga mõlemad rahvustunde kaotanud. Nende elukäik näitab, et see neid õnnelikuks ei teinud. Kui isamaja katus pea kohalt kadus, olid nad kumbki ihuüksi, ilma selle toeta, mida pakub kodumaa, rahvas ja emakeel.

Anna lahkus Eestist 1944. aasta varakevadel Riia kaudu Saksamaale. Pärast Saksamaa kaotust Teises maailmasõjas elas Anna kuni 1948. aastani Mecklenburgi vanadekodus nõukogude okupatsiooni väga rasketes tingimustes. 1949. aastal jõudis ta lõpuks taas Firenzesse, kus elas oma õpilase villas. Eesti pagulaskond korraldas tema heaks korjanduse, et ta vanaduspäevi pisut toetada. Anna Michelson suri 27. detsembril 1965 ja sängitati mulda Firenze Allori kalmistul.

Vanemad elavad edasi oma lastes. Koidula soov oma lastes edasi elada ei läinud täide. Ta poeg suri ema suureks kurvastuseks väikelapseeas, tütred kasvatati tema vaimule võõraks, nad ei jätkanud ema elutööd. Koidula tütardest ei abiellunud kumbki ega olnud ka neil lapsi. Michelsonidel ei ole järeltulijaid, kelles edasi elada. Kurb saatus, ehkki tütarde elu oli vähemalt ajuti – õpingute ajal – huvitav, sisukas (Anna reisid) ja ennastohverdav.

AQUAMAN
KODU KUTSUB
WARNER BROS. PICTURES PRESENTS
A PETER SAFRAN PRODUCTION A JAMES WAN FILM "AQUAMAN" JASON MOMOA AMBER HEARD WILLEM DAFOE PATRICK WILSON DOLPH LUNDGREN YAHYA ABDUL-MATEEN II AND NICOLE KIDMAN
COSTUMES DESIGNED BY KYM BARRETT MUSIC BY RUPERT GREGSON-WILLIAMS MUSIC SUPERVISOR MICHELLE SILVERMAN EDITED BY KIRK MORRI PRODUCTION DESIGNER BILL BRZESKI
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY DON BURGESS, ASC EXECUTIVE PRODUCERS DEBORAH SNYDER ZACK SNYDER JON BERG GEOFF JOHNS WALTER HAMADA BASED ON CHARACTERS FROM DC STORY BY GEOFF JOHNS & JAMES WAN AND WILL BEALL SCREENPLAY BY DAVID LESLIE JOHNSON-McGOLDRICK AND WILL BEALL PRODUCED BY PETER SAFRAN, p.g.a. ROB COWAN DIRECTED BY JAMES WAN
VARSTI KINODES
3D JA IMAX® 3D
IMAX® is a registered trademark of IMAX Corporation.
acme FILM
WATERTOWER MUSIC
WARNER BROS. PICTURES

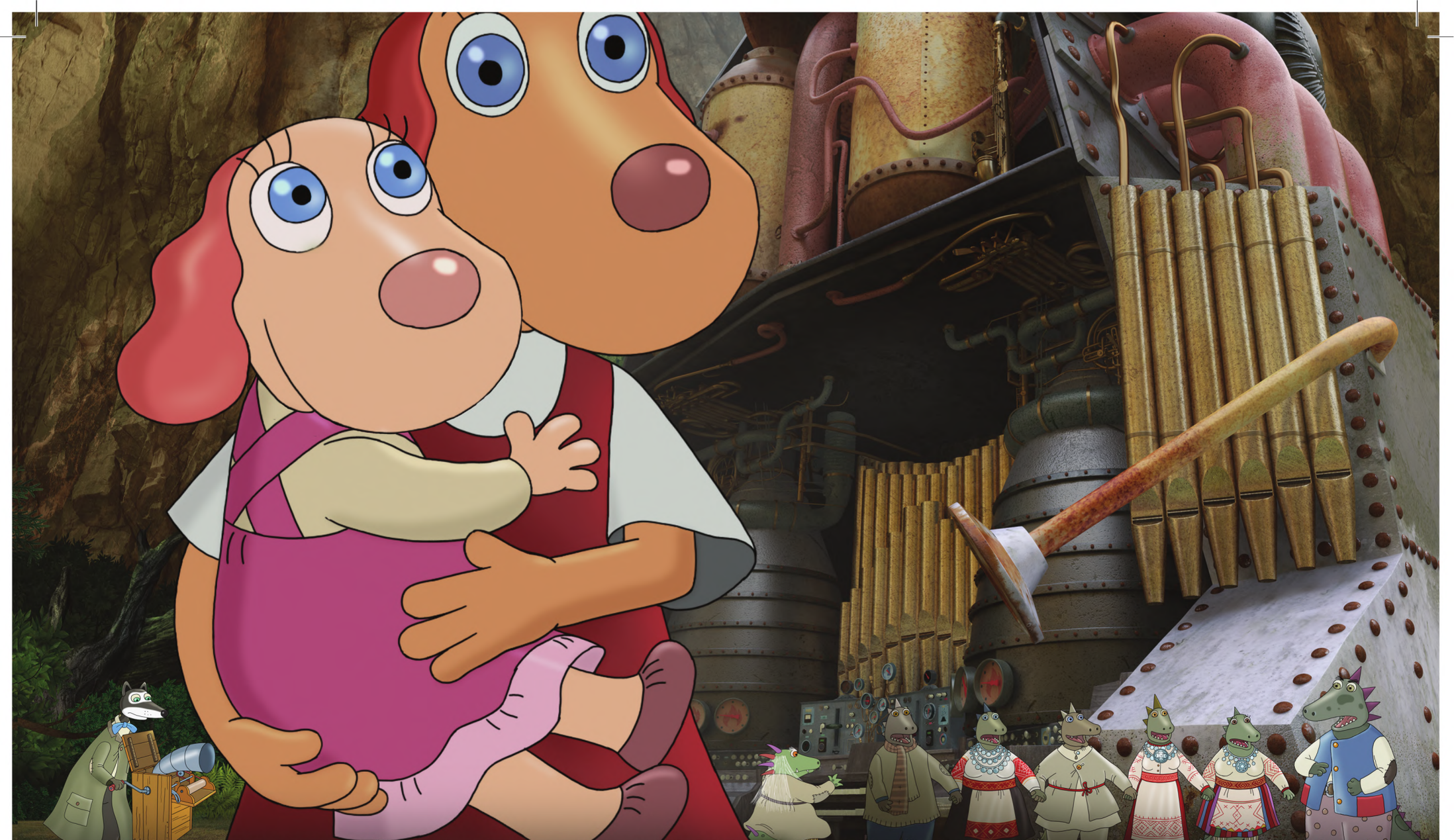

REZISSÖÖRID JANNO PÕLDMA, HEIKI ERNITS • STSENARISTID JANNO PÕLDMA, HEIKI ERNITS, ANDRUS KIVIRÄHK
KUNSTNIK HEIKI ERNITS • TAUSTAKUNSTNIKUD KATRI HAARDE, LAIMA PUNTULE
HELILOOJAD SVEN GRÜNBERG, RENĀRS KAUPERS
PRODUTSENDID KALEV TAMM, VILNIS KALNAELLIS • TOOTJAD EESTI JOONISFILM, RIJA FILMS

Eesti Joonisfilm
RIJA FILM PRODUCTION AND DISTRIBUTION COMPANY
Eesti Filmi Instituut
National Film Centre of Latvia
MEDIA A programme of the European Union
Helio
ERR Eesti Rahvusringhääling
HeadFilm

Film on valminud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks

EESTI 100

LOTTE ja kadunud LOHED

KOMMISOKID
JA SOKILUMEMEMM

OSAVNÄPP

Lully Gustavson

Ja ongi käes kauaoodatud jõulukuu. Juba paned aknalauale sussi, riputad nähtavale kohale jõulusoki – ikka selleks, et leida sealt mingi tore üllatus päkapikkudelt.
Meisterda seekord kuusele väikesed jõulusokid – just nii väikesed, et ainult üks kompvek sisse mahub. Tee nad erivärvilised ja kaunista. Need on siis kommisokid. Veidi suuremast jõulusokist võiks keegi välja vaadata, näiteks lumememm.

1. Kinnita detailide lõiked viltriidele ja lõika välja iga detaili 2 tükki.
2. Õmble suss, müts ja pea nööpaugupistega kokku. Pea sisse pane enne lõplikku kokkuõmblemist veidi mahulist vatiini.
3. Pane müts pähe ja kinnita.
4. Paiguta lumememme pea koos kätega sussi sisse ja kinnita.
5. Tee lumememmele porgand-nina või sobita ninaks karvapallike.
6. Sussid kaunista paelte või litrite või valge viltriide ribaga. Riputamiseks tee niidist aasake.

Toredaid jõuluüllatusi ja ilusat jõuluaega!

JÕULUTRIKK

Mustkunstnik **Ande**

Igal aastal oli Lembit jõuluvanale mõne mustkunstitriki ette näidanud. Sel aastal aga soovis ta midagi teisiti teha ja lihtsalt ühe luuletuse ette vuristada.

Mitte et poisil poleks trikke jätkunud, kaugel sellest. Lembit ei tahtnud lihtsalt, et jõuluvana arvaks, nagu ta midagi muud ei oskagi.

Loomulikult oli kõigi üllatus suur, kui Lemps paki lunastamiseks mustkunsti ei näidanud. Luuletus oli aga kena ja sorav, nii et oma kingituse sai poiss jõuluvana käest igati ausalt kätte.

Varsti oli aga ka Lembitu kord üllatuda – jõuluvana kingikotist ilmus välja veel teinegi talle mõeldud pakk. Ju ta oli siis möödunud aastal nii hea poiss olnud, et teda lausa kahe kingitusega premeeriti. Või siis oli päkapikkude logistikakeskuses midagi vussi läinud.

Nüüd oli aga Lembit nõutu. Teist luuletust ei olnud ta ju ette valmistanud.

„Sa oled meil ju teada-tuntud vembuvend," pakkus jõuluvana välja. „Ehk teed mulle mõne musta kunsti triki?"

„Jah, muuda näiteks vesi veiniks, nagu Jeesuslaps tegi!" hõikas Kert.

„See on hea idee!" rõõmustas Lemps.

„Kas sa tõesti oskad vett veiniks muuta?" muutus ema valvsaks.

„Oot, ma kohe näitan," lubas Lembit. „Tegelikult on see küll rohkem põnev teaduskatse kui trikk."

Kärmelt haaras poiss kaks klaasi. Ühe neist täitis ta ääreni punase veiniga ja teise veega.

Otsinud taskust ühe mängukaardi, asetas ta selle veeklaasile. Hoides kaarti tihedalt paigal, tõstis ta veeklaasi üles, pööras kummuli ning asetas ettevaatlikult veiniklaasi peale.

Nüüd oli laual kena torn: kõige all triiki täis veiniklaas, selle peal kummuli pööratud veeklaas ning nende vahel mängukaart. Tänu mängukaardile püsisid mõlemad vedelikud oma klaasis ning ei hakanud segunema.

„Nonii," rõõmustas Lembit. „Nüüd olen ma valmis! Kohe näete, kuidas vesi muutub veiniks. Aga et seda enda jaoks veel keerulisemaks teha, muudan ma samal ajal ka veini veeks."

„Tõsi jah," pilgutas isa emale silma. „Soovitatakse ju tõesti iga joodud alkoholiklaasi vahele juua üks klaas vett."

Lembit nihutas veidikene mängukaarti, nii et klaaside vahele tekkis väike pilu.

Kõigi hämmastuseks hakkas vein alumisest klaasist ülemisse tungima. Samal ajal voolas vesi muidugi alumisse klaasi. Mõne hetke pärast olidki vein ja vesi oma asukohad ära vahetanud.

„Ja muutsidki vee veiniks," muheles jõuluvana poisile kingipakki ulatades.

Kuidas Lembit seda tegi?

See trikk on täiesti isetöötav – vesi on tihedam (raskem) kui vein ja vajub seetõttu alati madalamale. Loomulikult ei tööta see ainult vee ja veiniga – veini asemel võid kasutada näiteks ka viskit (mida nagu veinigi tuleks triki tegemiseks teadagi täiskasvanute laualt laenata) või toiduõli. Sellisel juhul võiksid veele veidi toiduvärvi lisada, nii on katset parem jälgida.

Klaaside vahele asetas Lembit mängukaardi, kuna see oli tema jaoks kõige käepärasem. Tegelikult võid selle asemel kasutada ükskõik millist õhukest plastikut.

Mida suuremad on klaasid, seda paremini on trikki näha. Samas on väiksemate klaasidega seda lihtsam teha ning tulemus jääb puhtam.

Kalevipoja talveaskeldused

Roger Hollo Võru Kreutzwaldi kooli 7. a klassist

Kalevipoeg oli rõõmus, et sügis lõpeb ja varsti saabub talv. Külma tulekul hakkas Kalevipoeg koguma talveks vajalikke asju.

Ta läks kodu lähedale metsa ja mõtles, mida ta talveks vajab. Kalevipoeg tahtis koguda puid, et teha ahju tuld. Samuti vajas ta loomanahku, et teha talveks sooje riideid. Ta soovis ka talvesaapaid, et kõndida lumes varbaid külmetamata.

Kalevipoeg oli metsas ja hakkas puid raiuma oma suure terava rauast kirvega. Ta nuputas, kuidas saaks need puud oma maja juurde viia. Kalevipojale tuli meelde, et tal on tammepuust kelk. Ta tõi oma kelgu ja pani puud selle peale ning alles siis märkas mees, et siil külmetab põõsa all,

Kalevipoeg ütles siilile: „Tule minuga kaasa, mu tares on piisavalt ruumi ja seal on ka soe."

Siil jooksis kohe temaga kaasa. Kui siil oli toas ennast mõnusalt soojendamas, hakkas Kalevipoeg õues puid lõhkuma. Lõpuks väsis Kalevipoeg ära, ainult üks ilus kuusepuu jäi maha raiumata.

Järgmisel päeval läks Kalevipoeg turule loomanahku ostma. Kalevipoeg nägi, et turule oli alles jäänud vaid üks suur ja uhke loomanahast mantel. Kalevipoeg vaatas hinda – see oli tema jaoks väga kallis. Tal polnud piisavalt raha, et seda mantlit osta.

Müüja tegi talle ettepaneku: „Kui sa annad mulle kogu oma raha ja otsid nulle parimat villa, siis ma annan selle ilusa kasuka sulle."

Koduteel nägi Kalevipoeg metsa ääres lambaid ja talle tuli hiilgav mõte. Ta kutsus lambad oma majja, kus oli soe, ning vastutasuks sai lammastelt villa. Nüüd võis Kalevipoeg juba endale osta sooja talvekasuka. Kalevipoeg sai lammastelt väga väärtuslikku villa, müüja rõõmustas selle üle väga ning kinkis talle kauba peale veel ilusad soojad talvesaapad.

Kalevipoeg kõndis oma uhke kasuka ja saabastega koju. Siil ja lambad ootasid Kalevipoega juba ammu koju, sest neil oli talle üllatus. Kui Kalevipoeg väravast susse astus, nägi ta ehitud jõulukuuske. Loomad soovisid talle üheskoos: „Häid jõule!"

Kalevipoeg oli täitsa unustanud, et oli jõuluõhtu. Nad kõik kallistasid üksteist ja Kalevipoeg elas koos siili ja lammastega õnnelikult terve ülejäänud talve.

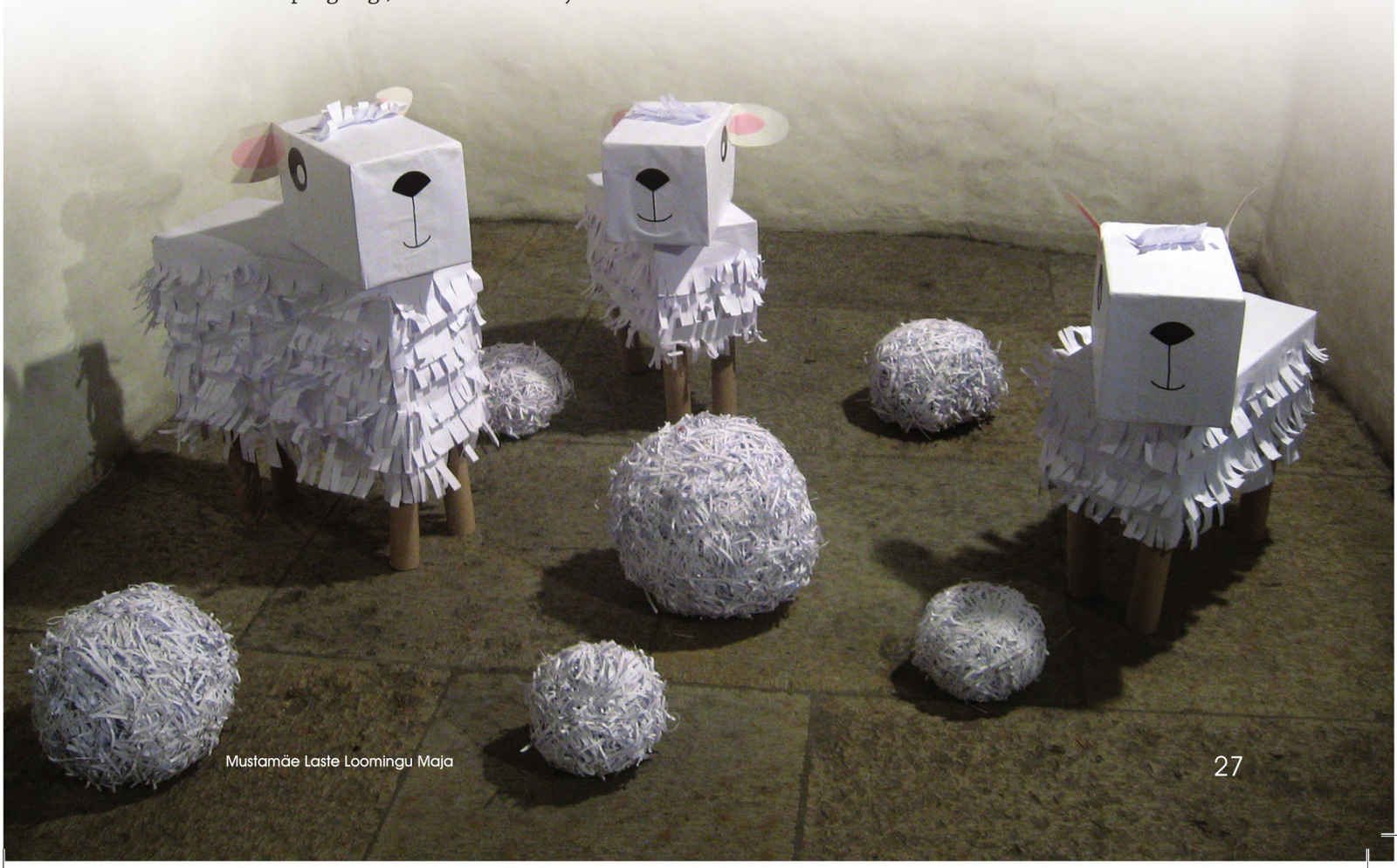

Mustamäe Laste Loomingu Maja

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Nagu minu ema ikka hüüatab: „Keegi varastab aega!" Tõepoolest, alles kirjutasin ju suvist sööginurka, nüüd on juba aasta viimane kuu. Nuputasin pikalt, milliseid talvehõngulisi retsepte teiega jagada, ja loodan, et tegin isuäratava valiku. Kõigepealt õpetan keetma mulgi kapsaid. Mina igatahes armastan neid rammusaid kruupidega kapsaid väga ja krõbeda ilmaga on nad suurepärane kõhutäis. Magusapoolseks ampsuks (õigemini lonksuks) pakun aga jõuluhõngulist smuutit, mis valmib pirnidest, banaanist ja natukesest kaneelist. Magusaks teevad smuuti tervislikud kuivatatud datlid, nii et suhkrut ei olegi tarvis. Ilusat jõulukuud, armsad kokkajad! Olgu teil maitsvad ja toredad pühad! Uute kokkamisteni uuel aastal!

KOKKA ISE!

Mulgi kapsad

Vanu häid mulgi kapsaid on vast paljud mekkinud. Kodus on neid tegelikult nii lihtne valmistada. Vaja vaid toorainet ja natuke aega, sest kapsas tahab lausa tunnike podiseda, et koos kruupidega mõnusalt pehmeks saada. Serveeri näiteks keedu-või ahjukartuliga.

- **2 - 3 supilusikatäit õli**
- **2 sibulat**
- **500 grammi toorest hapukapsast**
- **140 grammi odrakruupe (keetmata)**
- **2 liitrit vett**
- **1 ja pool teelusikatäit soola**
- **3 supilusikatäit suhkrut**

Aja paksema põhjaga pott kuumaks. Vala sinna õli ja lisa hakitud sibulad. Prae paar minutit. Lisa hapukapsas, veega läbi loputatud odrakruubid ja vesi. Sega ja kata pott kaanega. Lase kapsastel tunnike podiseda. Lõpus lisa sool ja suhkur. Sega ja keeda veel viis minutit. Kui kapsas tundub magedana, lisa veel soola. Kui kapsas on aga liiga hapu, siis lisa veel suhkrut.

Pirnismuuti kaneeliga

Kuidas teha üks tavaline smuuti jõuluhõnguliseks? Lisa natuke kaneeli! See soe vürts teeb kõik mõnusalt talviseks ja annab imelise hõngu. Kreemjat ja kosutavat smuutit saad juua kohe või siis säilita seda külmkapis, aga ära unusta enne joomist jooki loksutada, sest kogu hea kraam kipub smuutil kihistuma.

- **peotäis kivita kuivatatud datleid**
- **200 milliliitrit vett**
- **küps pirn**
- **küps banaan (kooritud)**
- **1 teelusikatäis kaneelipulbrit**

Aseta datlid väikesesse kaussi ja vala neile peale kuum või keev vesi. Lase neil paar minutit pehmeneda. Kurna datlid ja aseta need kannmikserisse või suuremasse kaussi. Lisa külm vesi, küps pirn (eemalda sisemus), kooritud banaani tükid ja kaneelipulber. Purusta saumikseri või kannmikseriga, kuni tekib ühtlane kreemjas smuuti. Joo kohe või säilita külmas.

kleep-pilt | ? | vaap, klaasjas kattekiht | ebatõeline; teostamatu | kuulsaim Brasiilia jalgpallur | saareriik Aasias

kolmapäev **pang** | meteoriidi-kraater Saaremaal | ilupõõsas | muusikapala vaikne esitamine | ebamäärane kujutlus, aimus

suur «kardin" teatris | maikuu teine pühapäev | sportmängus saavutatud punktid | õun *inglise keeles* *raadius* | *amper* | Jaapani lilleseadmis-kunst

... Kaalep ... Lutsepp | *Isaac Asimov*

esmaspäev *Magnus Kirt* | maniakaalses seisundis isik, hullumeelne

Arne Oit | laeva meeskonna lihtliige | väikeste lehtedega potilill | täpiga täht

anno ... *(Issanda aastal)* ladina keeles | *nota bene!* | ilusam, nägusam | nektar, magus õie-vedelik

isiklik | maailmamere suurim osa | lapik kala; ujumisvahend

Pearu | *detsi-liiter* tulu taotlev tegevus | *Noor-Eesti* *Lembitu* | *North-East* | Kas nii või ...

linna ääreosas

pensionil *sõjaväelase kohta öeldes* | Laa-... *kollane teletups* | *tonn* *Nord*

arvatavasti, tõenäoliselt | emis on ... siga

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Vastus saada toimetusse enne **5. jaanuari 2019!**
Parimatele auhinnaks Jõulu- ja talvelaulude CD.

MÕISTATA

VÄIKE DETSEMBRIIN

Lembitu mõistatus

#110 11.2018

Saabuvad jõulud tõid enesestmõistetavalt kaasa ka hulga kingitusi.

Mõned neist panid saaja rõõmust lakke hüppama, osad panid aga kulmu kortsutama.

Sellist kingitust ei sooviks aga vaenlaselegi:

Inimene, kes selle valmistab, ei taha seda. Inimene, kes selle ostab, ei kasuta seda. Inimene, kes seda kasutab, ei näe seda.

Kas sina oskad ära arvata, millega tegu on?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse kolme võimalikku lahendust - kuidas muuta ühe tiku ringi tõstmisega arvutus õigeks - võid näha kõrvalolevalt jooniselt.

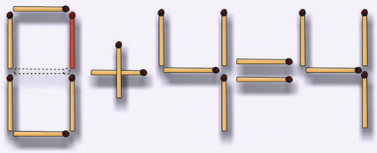

Ära võetud tikud on punktiirjoonega, lisatud tikud tumedamad.

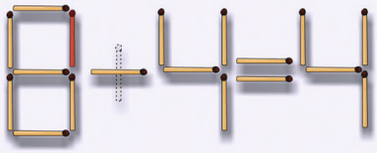

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

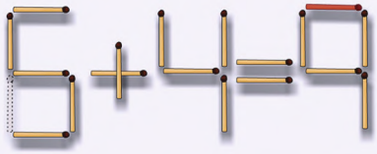

Mõistatuse koostas Ande

1. Taita kutsutakse ka
a) mudakukeks
b) tiigikanaks
c) järvetibuks

2. Lillede keeles tähendab floks
a) leppimist ja nõusolekut
b) tüli ja riidu
c) raha ja rikastumist

3. Lydia Koidula viimane elukoht oli
a) Kaplinn
b) Kroonlinn
c) Tallinn

4. Helena Maria Reisner pälvis parima noore näitleja preemia
a) Washingtonis
b) Windsoris
c) Waterloos

5. Lõuna-Aafrika pealinnas Johannesburgis kasutatakse jõulupuuna
a) kaktust
b) baobabi
c) palmi

6. Maailma suurimate jalgadega mehe kinganumber on
a) 62
b) 162
c) 126

7. Tartu Mänguasjamuuseumi uuel väljapanekul võib näha
a) kaisukarusid
b) nukumaju
c) mänguautosid

8. André Citroën laskis 1925. aastal Eiffeli torni kaunistada
a) sidrunitega
b) lippudega
c) elektrilampidega

Vastuseid on lihtne leida, kui loed tähelepanelikult sedasama ajakirjanumbrit.
Ootame vastuseid (koos saatja nime ja aadresssiga) toimetusse **hiljemalt 5. jaanuariks 2019!**
NB! Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja uusi lahedaid raamatuid!!

Rebekka Aljabjeva Tondiraba Huvikoolist

Kirjutas ja kogus **Jüri Paet**

PAETISME

Lihane vend ei pruugi sugugi paks olla.
Mõtteteri kodukanadele ei puistata.
Raha lõhnab maksude järele.
Meil on küll sõnavabadus, kuid kodus see millegipärast ei kehti.
Heal pagaril kerkib nii tainas kui ka palk.
Seoses andmekaitseseadusega ei tohi oma nime enam öelda.
Koos elavatel paaridel käib armastus kõhu kaudu, lahus elavatel õhu kaudu.
Kas plussprillidega näeb kõike positiivselt?
Kas sellel on hea nägemine, kes läbi lillede näeb?
Kas imearst on see, kes haiguse ära imeb?

• • •

Need, kes ei leia aega kehalisteks harjutusteks, peavad leidma aega põdemiseks.
Diplomaat on see, kes mõtleb enne kaks korda, kui midagi ei ütle.
Õigeks kellaajaks kohale jõudmise miinus on see, et keegi, kes seda hinnata võiks, pole veel kohal.
Geniaalsus ja rumalus erinevad selle poolest, et geniaalsusel on piirid. (Hiina vanasõna)
Parem olla noor maipõrnikas kui vana paradiisilind.
Ärge rääkige endast, sest seda tehakse pärast teie lahkumist nagunii.
Parim, mida isa saab teha oma laste heaks, on armastada nende ema.

NAERU-USS

*

„Isa, kas sa karu kardad?"
„Ei, Juku!"
„Aga zombisid?"
„Üldse mitte!"
„Nii et sa ei saa südamerabandust mingeid koledusi nähes?" rõõmustab Juku. „Olgu, ma näitan sulle siis oma poolaasta tunnistust."

*

„Meie isaga teeme emale seekord suure jõuluüllatuse!" hoopleb Juku.
„Mis te talle siis kingite?"
„Soojad aluspüksid!"
„No mis üllatus see ka on!"
„Seepärast on üllatus, et tegelikult soovis ema nutitelefoni!"

*

„Ema, millest tehakse verivorsti?" uurib Juku.
„Verest, loomulikult – seda võid juba vorsti nime järgi aru saada"!
„Selge! Aga palun ära enam kunagi lastevorsti osta, eks!"

*

„Juku, kuidas sa kirjutad sõna „jõulukuusk"?" küsib õpetaja.
„I – Õ – U – L – U – G – U – S – K!"
„O, Juku – nii seda sõna küll ei kirjutata!"
„Võib-olla teised ei kirjuta, õpetaja – aga te ju küsisite, kuidas MINA seda kirjutan!"

Mirjam Kuus, Kristin Rahuoja Killi Kunstide Koolist

*

Miks kirjutas päkapikk Otu entsüklopeediakirjastusele? Selleks, et teatada: „Teie väljaanne on ebatäielik: seal puudub isegi sõna „IÕLUVANA"!"

*

Miks soovis kirp jõuluvanalt kingituseks kolm tuhat eurot? Selleks, et saaks osta bernhardiini ning alustada pikemat välisreisi.

*

Mida ütles koer, kui ta toas küünaldega ehitud kuusepuud nägi?
„Oo, lõpuks ometi on mullegi korraliku valgustusega WC tehtud!"

*

Mida inimsööja ütles oma naisele, kui talle jõulutoit ei maitsenud?
"Kas ma pole sulle juba tuhat korda öelnud, et toidutegemisel tuleb kasutada ajusid!"

*

Miks on jõuluvanal habe ees?
Kui see oleks tal taga, siis ei nimetaks me seda habemeks, vaid hobusesabaks.

*

Miks jõuluvana ei ela lõunanabal?
Sellepärast, et põhjapõdrad ei oska, pea alaspidi, sammalt süüa.

*

Ameerika jõuluvana viidi psühhiaatri juurde.
Arst küsib: „Ja millal te esimest korda tundsite vajadust korstna kaudu võõraste inimeste kodudesse tungida?"

*

Jõuluvana küsib perelt: „Kes siis tänavu teie seast kõige parem laps oli? Kes kuulas kõige korralikumalt ema sõna?"
„Isa!" hüüavad lapsed ühest suust.

Laste teatriklubi tegutseb!

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis alustas tegevust **laste teatriklubi**, kus käivad kord kuus koos 8 –11aastased teatrihuvilised lapsed. Teatriklubi koguneb igal kolmandal kolmapäeval kell 15.00. Teatriklubis õpitakse lavavõitlust ja tsirkusetrikke, külastatakse erinevaid Tallinna teatreid, seigeldakse teatriajaloos ja tehakse palju muud. Klubi esimesed kohtumised on küll juba toimunud, aga koos **uue aasta tulekuga ootame liituma ka uusi lapsi**. Palju põnevat on veel ees! Täpsem kava ja registreerumine muuseumi kodulehel **www.tmm.ee**

Sünnipäev muuseumis või teatritoas

Kui sind huvitab muusika või teater, siis tule oma sünnipäeva pidama Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumisse! Muuseumi peamajas, mis asub Tallinna vanalinnas, saab sünnipäeva jooksul läbida muusikalise seikluse – saab laulda, tantsida ja pilli mängida. Kadriorus asuvas Särevi Teatritoas saab seevastu panna ennast proovile näitlejana, pidu lõpeb etendusega vanematele. Lisainfot saab muuseumi kodulehelt **www.tmm.ee.**

Helena Maria tegi ajalugu

Hilissügisel Belgias toimunud Waterloo ajalooliste filmide festivalil pälvis režissöör Moonika Siimetsa film „Seltsimees laps" nii filmikriitikute preemia kui ka peaauhinna. **Parimaks nooreks näitlejaks** aga tunnistati filmi peaosaline, Tallinna koolitüdruk **Helena Maria Reisner**. Helena võlus kinopublikut ka Lõuna-Koreas, Lätis, Saksamaal ja Valgevenes toimunud filmifestivalidel. Soovime Helenale õnne, edu ja uusi toredaid osatäitmisi!

Nukukodud Teatri Kodus

Tartu Mänguasjamuuseumis saab imetleda lelukoguja **Heli Männi** kollektsiooni kuuluvaid nukumaju ja muid nukkude eluruume. Vanimad välja pandud majad on peaaegu 100-aastased, uuemad päris tänapäevased. Paljud näitusel olevatest majadest pole mänguasjatootjate toodang, vaid need on Mänd ise meisterdanud. Omavalmistatud majade kõrval on näitusel maju nii Rootsist, Saksamaalt, Inglismaalt kui ka Venemaalt.
Nukukodusid on võimalik tasuta vaadata kõigil neil, kes lähevad vaatama etendusi **Teatri Kodus**, kolmapäevast pühapäevani pääseb nukukodude juurde tavapärase mänguasjamuuseumi piletiga.

AVASTA ENDAS GEENIUS!

ILU JA ÕNNELIKKUS

Hull Teadlane
Tartu Ülikooli muuseum,
hullteadlane.ut.ee

Tihti öeldakse, et ilu on vaataja silmades – sellest jääb justkui mulje, et „päris" ilu olemas ei olegi või vähemalt, et inimesed ei suuda kokku leppida, mis see on. Mingil määral see niimoodi loomulikult ongi – inimestele meeldivad tõepoolest erinevad asjad. Siiski on olemas mõned omadused, mis muudavad asju peaaegu kõigi jaoks ilusamaks. Mis need on ja miks need töötavad?

Loodus järgib oma väljanägemise poolest kolme üldist reeglit, mille märkamine on inimestel muutunud nii automaatseks, et me ei pane seda isegi tähele. Selle asemel, et eraldi neid reegleid märgata, paistavad asjad, mille välimus vastab nendele reeglitele, meie silmis ilusamatena. Kui meie ümbruses on neid reegleid järgivad ilusad asjad, siis on see meie aju jaoks märk sellest, et ümbrus on tavapärane ja seega võrdlemisi ohutu. Ja kui meie ümbrus on ohutu, siis tunneme end paremini, sest meie enesetunne ongi justkui otsetee paljude ohu või ohutusega seotud teadmiste puntrani. Mida rohkem on meie ümber asju, mida peame alateadlikult ohutuks, seda paremini end tunneme. Aga miks peaks ümbrus, mis neid reegleid järgib, olema kuidagi ohutum? Võtame näiteks ühe taime, mida plaanime süüa. Kui see vastab neile reeglitele, siis see näitab, et taimega on kõik korras, kui aga mitte, siis on võimalik, et taim on teistsuguseks muutunud, kuna tal on näiteks mingi haigus ja seega ei pruugi ta olla söömiseks ohutu. Seda ei pea me ise mõtlema, see tunne tekib iseenesest. Aga mis need reeglid siis ikkagi on?

Esimene nendest reeglitest on **sümmeetria**. Sümmeetria tähendab sisuliselt tasakaalu mingite osade vahel, kuid lihtsam tähendus on see, et asjal on kaks eri poolt, mis on samasugused. Nagu inimesel on kaks näopoolt, kaks kätt ja kaks jalga või nagu lillel on lehed mõlemal pool samasugused.

Teine reegel on **kuldlõike kasutamine**, mida inimesed väljendavad ühe arvuga, mis on umbes 1.618, aga täpsem on teda esitada lõpmatu murruna.

$$1+\cfrac{1}{1+\cfrac{1}{1+\cfrac{1}{1+\cfrac{1}{\ddots}}}}$$

Kuldlõige on looduses väga levinud sellepärast, et tal on justkui maagiline omadus muuta asjade paigutus väga säästlikuks, ja loodus on oma ülesehituselt vägagi säästlik. Oma olemuselt on kuldlõige aga üks kindel jagamise viis. Oletame näiteks, et meil on üks lõik, mille jagame kuldlõike järgi kaheks osaks a ja b. Tänu kuldlõikele on nüüd tõsi selline veidrus, et kui kogu lõik a+b jagada a-ga, siis on tulemus sama mis siis, kui a jagada b-ga ehk (a+b)/a=a/b (vaata pilti). Kuldlõike parimateks näideteks on ilmselt teokarbid ja päevalilleõied.

KULDLÕIGE

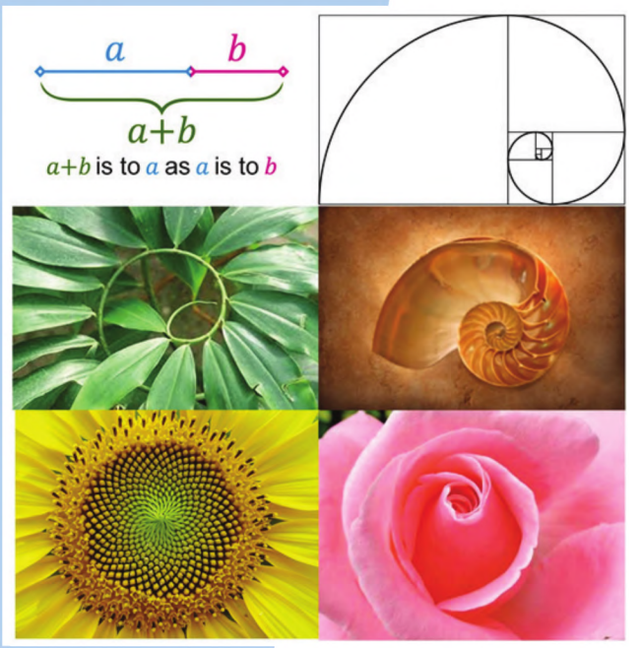

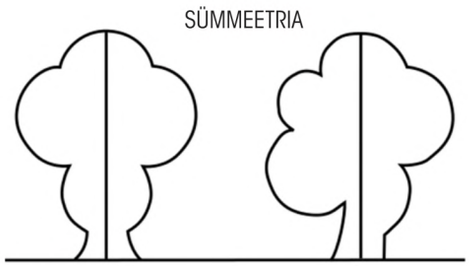

Fraktalid

Kolmandaks reegliks on **fraktalite leidumine**. Pean tunnistama, et fraktalid on üks mu lemmikutest asjadest üldse, sest neid on tõesti väga vahva nii vaadata kui ka ise teha. Fraktal tähendab sisuliselt mustrit, mis ei muutu, kui seda lähemalt vaadata. Ehk siis ta on selline muster, mis läheb aina pisemaks ja pisemaks, aga paistab ikkagi samasugune. Sellised on näiteks sõnajalalehed – teinekord metsas vaadake: sõnajalaleht koosneb justkui pisematest ja pisematest sõnajalalehtedest! Fraktaliteks on ka puude võrad (oksad lähevad järjest pisemaks ja pisemaks), veresooned meie kopsudes ja rannajooned. Tänapäeval oskavad teadlased ka arvuteid panna fraktaleid joonistama ning kasutada fraktaleid näiteks arvutimängude loomisel, et need meenutaksid rohkem päris maailma. Aga kui palju meie päris maailmas praegu ilu leidub?

Inimesed on juba kiviajast justkui iseenesest teadnud neidsamu reegleid. Arheoloogide leitud eelajaloolised pihukirved järgivad tihti neid reegleid, kuigi miski ei viita sellele, et kirved niimoodi kuidagi paremini töötaksid. Kunstis on ilu reeglid igale poole peidetud, kusjuures just need reeglid eristavad kunstnike poolt loodud abstraktseid teoseid suvalisest sigrimigrist. Aga kuigi inimesed küll mõistavad, mis on ilus, mis mitte,

Looduses

Geomeetrias

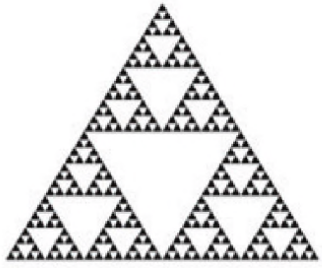

Simulatsioon

Sümmeetria tähendab sisuliselt tasakaalu mingite osade vahel, kuid lihtsam tähendus on see, et asjal on kaks eri poolt, mis on samasugused. Nagu inimesel on kaks näopoolt, kaks kätt ja kaks jalga või nagu lillel on lehed mõlemal pool samasugused.

ohverdatakse ilu tihti praktilisusele (tehakse näiteks lihtsa kujuga maja, et poleks nii keeruline ehitada). Selle tulemus aga pole midagi muud kui inimeste kehv enesetunne. Me ei pruugi täpselt aru saada, milles viga, kuid me lihtsalt ei tunne end eriti hästi ja see võib ka meie tervist mõjutada. On avastatud, et haiglates, mis täidetakse ilusate asjadega, saavad inimesed kiiremini terveks.

Seega ümbritse end asjadega, mis sulle meeldivad, ja aseta need toas nii, et see paistaks sulle ilus. Siis on vaja vaid tuba korras hoida – ja oledki tervem ja õnnelikum!

Thomas Scheileke

KINOKAVA KINGIPAKID

Ennekõike on detsember muidugi jõulukuu, aga lisaks sellele paistab silma ka väga rikkaliku filmivalikuga. Seetõttu asumegi pikema jututa asja kallale.

Esmalt üks eriti sobiva pealkirjaga koguperefilm „**Eia jõulud Tondikakul**". See on seiklusrikas lugu 10aastasest Eiast, kelle plaanid võtavad ootamatu pöörde, kui linnatüdruk viiakse talvevaheajaks ürgse loodusega salapärasesse Lõuna-Eesti tallu. Eia ei oska esialgu aimatagi, et õige pea asub ta päästma hukule määratud põlismetsa, kokku viima kaht armastavat inimest ning lahti harutama oma pere kiivalt hoitud saladust.

Lõuna-Eesti metsade vahelt siirdume kaugetele kallastele. „Sõrmuste isanda" lavastaja Peter Jackson toob meieni suurejoonelise fantaasiaseikluse „**Surelikud masinad**". See jutustab salapärasest noorest naisest nimega Hester Shaw, kes ühendab jõud ohtlku lindprii Anna Fangi ning noore heidiku Tom Natsworthyga, et juhtida mässu mööda maad ringi vurava hiigellinna Londoni vastu.

Maailma populaarseim koomiksikangelane Ämblikmees on seigelnud kinolinal alates 2002. aastast, aga esmakordselt saabub ta suurele ekraanile… animeeritud kujul! „**Ämblikmees: Uus universum**" toob vaatajate ette Brooklyni teismelise Miles Moralese ja lõputute võimalustega universumi, kus maskikandjaid on enam kui üks, mistõttu saab tema õpetajaks ja teejuhiks algupärane Ämblikmees Peter Parker, kelle vastu pole aastad sugugi lahked olnud.

Superkangelastega ka jätkame, tehes seda läbi suure seiklusfilmi „**Aquaman**". Selle nimitegelaseks on Arthur Curry (Jason Momoa), kelle isa on lihtne majakavaht, ema aga… müütilise Atlantise valitsejanna! Arthur kuuleb oma kõrgest päritolust alles nüüd, saades teada, et veealune kuningriik on hädaohus ning et selle päästmiseks on vaja just teda.

Ku Aquamani võimalikud järjed alles ootavad esimese filmi edu, siis naabermaa animaatorite muinasjutusaaga on jõudnud üle triloogia piiridest. Uues peatükis„**Lumekuninganna 4: Peeglitagune maailm**" otsustab kuningas Harald maailma võlukunstist puhastada: kõik maagiliste võimete valdajad vangistatakse peeglitagusesse maailma. Kuidas teha siiski nii, et muinasjutt meie maailmast igaveseks ei kaoks?

Autorobotid transformerid tulevad kinno uue looga „**Bumblebee**", mis viib meid tagasi 80ndatesse ning sedakorda on loo keskmes põgenikuna meie planeedile sattuv kollane Bumblebee, kes sõbruneb ta oma garaažist leidnud 17aastase Charliega (Hailee Steinfeld). Varsti saabuvad ka jälitajad ning olukord muutub tuliseks.

Animeeritud kuju on saanud ka Jack Londoni kirjandusklassikasse kuuluv „**Valgekihv**", mis jutustab indiaanlaste maadel kasvanud tugevast, targast ja truust hundist Valgekihvast, kelle teele veeretab saatus täiesti uskumatuna näivaid takistusi ja katsumusi. Kuu ja kinoaasta lõpetab Disney stuudio muusikaline muinasjutt „**Mary Poppins tuleb tagasi**". Maailma kuulsaim lapsehoidja käis viimati kinolinal 1964. aastal. Nüüd on ta tagasi (Julie Andrewsi mantlipärijaks Emily Blunt), sest taas kord on vaja aidata Banksi perekonna nüüdseks juba täiskasvanuikka jõudnud lapsi ning järgmist põlvkonda, kelle ellu oleks vaja raskuste ületamiseks seda suhkrutükki, mis teeks pipratera magusaks.

Ongi selleks korraks kõik. Ja selleks aastaks kõik. Ilusad pühi kallite inimeste seltsis! Ja kui piparkookidest, kinkidest ning kelgutamisest aega üle jääb, siis vaadake ikka filme ka.

Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

Fotot: Kristjan Mõru

EIA PÕNEVAD JÕULUSEIKLUSED

EV100 raames valmis rõõmsameelne jõulufilm **„Eia jõulud Tondikakul”**. Filmi stsenarist ja lavastaja **Anu Aun** on uues lastefilmis käsitlenud nii aktuaalset looduskaitse teemat kui ka üldinimlike väärtusi. Peategelane, 10aastane Eia, viiakse talvevaheajaks Lõuna-Eesti põlismetsas asuvasse tallu, kus ta avastab oma perekonna saladuse, leiab haruldase linnu ja satub looduskaitsja rolli. Filmis on rohkesti nii põnevust, nalja kui ka ilmatu vahvaid metsloomi nende igapäevaste talviste tegemiste keskel.

Hea Laps küsis filmis laste pearolle mänginud Tallinna 21. Kooli õpilaselt **Paula Ritsilt** ja praegu Gustav Adolfi Gümnaasiumis õppivalt **Siim Oskar Otsalt** nende arvamust filmikogemuse kohta. Paulale oli näitlemine esmakordne kogemus, Siim Oskar on aga varem Estonia poistekooriga taustarollides mänginud ja osaleb praegu kammerooperis „Kastanid tules”. Filmirollidesse sattusid nad kaks aastat tagasi toimunud *castingute* läbi, kus osales 3000 last.

Paula: Nägin ETV-s *castingu*-kuulutust ja ütlesin emale, et ta võiks mind kirja panna. Ma ei oodanud midagi, sest ma polnud varem näitlemisega tegelnud.

Siim Oskar: Minul oli niimoodi, et ütlesin vanematele, et kui tuleb mingi näitlemisekutse, siis öelge mulle ja ma panen ennast kirja. Arvasin, et kukun läbi, aga sain teise vooru ja siis järgmisesse… Kolmandas voorus olin juba enesekindlam, sisemine hääl ütles, et võta ennast kokku. Filmis osalemine polnud ei mäng ega ka töö… see oli lihtsalt lõbu.

P: Seal olid nii toredad inimesed ja väga huvitav oli näha, kuidas film valmib. Mind üllatas, et filmitegemiseks on vaja nii palju inimesi. Arvan, et see ei ole fantaasiafilm, seal on palju päris elust. Filmiloos oli asju, mida ma tegelikult juhtumas ei näe, aga filmi vaadates oli see kõik väga usutav. Eia tegelaskujuga on meil ühiseid pisiasju – näiteks mulle meeldib ka joonistada, aga nii suur loomasõber ma ei ole.

SO: Mina olen päris elus jutukam, minu tegelaskuju oli peamiselt kuskil nurgas ja kuulas pealt ja siis vahepeal ütles mingi tähtsa fakti vahele. See oli mu esimene roll ja ei saa öelda, et oleks midagi rasket olnud. Selles filmis ei ole üldse ei füüsilist ega ka suulist vägivalda.

P: See on võib-olla isegi hea, et vägivalda pole, kui tulevad nooremad klassid või lasteaialapsed vaatama. Ma ootan, et sellele filmile tuleks teine osa.

SO: Mina ka, see võiks olla suveajal.

Kas filmile tuleb järg või ei, seda pole praegu veel teada, kuid uut jõulufilmi soovitame küll soojalt kogu perega vaatama minna!

Kuuse asemel baobab

Kui meie siin Eestis ei kujuta jõulusid ja uut aastat ettegi ilma kuusepuuta, siis võivad mõnes kandis lapsed kuuselõhnast ainult unistada. Aga ega seepärast jõulud tulemata jää: näiteks ehitakse Lõuna-Aafrikas Johannesburgis Nelson Mandela väljakul jõuludeks ära suur ja võimas baobab. Küllap on sellelgi omamoodi jõuluhõng!

Sussid, mida päkapikud täita ei jõuaks

Venetsueelas elava 22aastase Jeison Rodrigueze sussidesse ilmselt päkapikud mandariine, komme ega õunu vedada ei jaksa – neid mahuks noormehe jalatsitesse ikka päris mitu kilo. Jeisoni jalanumber hakkas kiiresti kasvama juba siis, kui poiss oli üheksa aastane ning koolis narriti teda seepärast päris armutult. Nüüdseks on Jeison Rodriguez ametlikult tunnistatud maailma kõige suuremate jalgadega inimeseks: tema paremal jalalabal on pikkust 40, 55 cm ja vasakul 40, 57 cm.

Quinnessi rekordimees kannab juba mõnda aega eritellimusel valmistatud jalanõusid – ega poest ikka naljalt saapaid number 62 ei leia. Jalgade suuruse üle võib ta praegu isegi rõõmu tunda: 220 cm pikkune noormees harrastab nimelt korvpallimängu ning saab oma suurtele jalalabadele kindlalt toetuda.

Kleepsuauto tõstab tuju

Brasiilias elav YouTube'i programmijuht Henrique Pedrotti sai tahtmatult kummalise rekordi omanikuks: ühel heal päeval avastas mees tööaja lõppedes oma vana Volkswageni „põrnika" juurde minnes, et ta väike tubli auto oli ninaotsast sabaotsani kleepsudega kaetud. Kleebised olid ausad – kõik nad olid pühendatud jalgpalli maailmakarikavõistlustele, aga Pedrottit pahandas see, et neid ei kleebitud mingisse albumisse, vaid tema autokerele. Esiotsa mõtles solvunud mees kleepsud maksku mis maksab auto küljest lahti sulatada, kuid pahameele lahtudes leidis ta, et 15 000 jalgpallikleepsu annavad ta masinale väga originaalse väljanägemise. Kui selgus, et ta kolleegid tahtsid lihtsalt autopõrnika kirjuks kleepimisega natuke vigurit teha, ei hakanud Pedrotti nendega viha pidama, vaid pööras asja naljaks. Kus ta nüüd oma kleepsuautoga ka ei sõidaks – igal pool läheb inimestel kirevat masinat nähes nägu naerule.

Kass ketrab, kübar peas

Nagu teada, meeldib kassidele ketramine – igatahes väitis vanarahvas, et nurru lüües kiisud ketravad. Iseküsimus, kelle villa need hiirekuningad ketravad?

Jaapani fotograaf Ryo Yamazaki otsustas oma kolmele kassile abiks olla mitte ainult ketramisel, vaid ka kudumisel. Nimelt kogus leidlik fotokunstnik kassikarvu ning meisterdas nendest oma kiisudele kenad kassivillased kübarad. Peakatted said nii šikid, et nendega võib kas või jõulupeole või ka moenäitusele minna! Kas need mütsid ka hiirepüüdmise aktsiooni juures peas püsivad, seda ei ole kahjuks teada.

Pitbull, kelle kaalu jälgitakse

Maailma kõige raskema bitbulli tiitlit kannab praegu Ameerika Ühendriikides, New Hampshire'is elav Hulk, kes kaalub tervelt 80 kilo – raskust on tal umbes sama palju kui kaheksal seitsmeaastasel poisil kokku. Hulki parimaks sõbraks ongi ta väike seitsmeaastane peremees Jordan, kellega on vahva ringi joosta ja mängida. Rekordkaaluga bitbull sai hiljuti kaheksa kutsika isaks ning pererahvas arvab, et koeralastestki tulevad kopsakad isendid.

Rõõmuks nii lastele kui ka jõuluvanale

Kui sul pole veel jõuluvanale ettelugemiseks luuletust, siis aitab sind hädast välja poeet **Ilmar Trull**, kelle uuest jõulusalmikogumikust **„Metsa toodi kuuseke"** leiad hulganisti lõbusaid värsse. Siin on nii lühemaid kui ka pikemaid luuletusi päkapikkudest, jõuluvanast ja talvemeeleoludest. Pildid, mille onu Ilmar ise joonistas, on niisama lahedad kui salmid.

Päkapikkude eraelu

Leelo Tungla jõuluraamat **„Päkapikud askeldavad"** pajatab kümne päkapiku rõõmudest ja muredest. Mõnikord on jõuluvana abilistel tükk tegemist, et laste kirjadest õigeid soove välja lugeda, mõnikord tuleb neil sõita nii põhjapõtrade kui ka kelgukoertega. Ka iseloomu poolest on päkapikud üpriski erinevad ja teinekord tuleb neil läbi teha üsna suuri seiklusi. Aga kuidas nad siiski suudavad rõõmsal meelel oma raske tööga toime tulla, seda loe juba raamatust, millele on värvikad jõulupildid joonistanud **Pille Tammela**.

Suksude argi- ja pidupäevad

Kerly Luige jutukogu **„Vahvate hobuste aasta"** on priimaks kingituseks kõigile suksusõpradele. Raamat pajatab ühes suures tallis elavate hobuste elust: Viki ja ta emaga saame tuttavaks juba varsa esimesel elupäeval, ning teda ümbritsevatel suksudel on igaühel oma lugu jutustada: kes õpib suures karjas elamist, kes käib hobuetendusel, kes ei oska rästikut nöörijupist eristada... Tegemist tuleb ka ühe turtsaka külalisega, kuid üldiselt on kogu tallipere sõbralik ja ühtehoidev. Ruumi leidub ka hiirepoisile ja tublile kassile. Ilusate loomapiltide autor on **Reet Rea-Smyth**.

Lõvi Leo annab käppa

See, et lõvi Leo aitab juba mõnda aega meie politseinikke, pole vist kellelegi uudiseks. Kuid mismoodi see tubli kõrbekuningas politseitööd tegema sattus, seda teadis seni vaid lastekirjanik **Kristiina Kass**, kes jagab suure kaslase saladusi nüüd ka lugejatega. Tema uus raamat **„Lõvi Leo",** millele joonistas pildid **Joonas Sildre**, pajatab Leo seiklustest ning sekeldustest, mille kaudu ka väikesed lugejad õpivad õigesti käituma tänaval, maanteel, rannas ja suuremate pidustustegi ajal. Mis seal veel rääkida jalgrattasõidust, mille Leo õppis ära juba tsirkuseartistina! Raamat on valminud koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga Eesti politsei 100. aastapäeva puhul.

Kas rikkus teeb õnnelikuks?

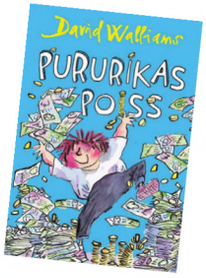

Küllap sooviks meist igaüks elada nii, et kunagi poleks raha pärast probleeme: siis võiksime osta kõike, mida tahame, reisida sinna, kuhu ihkame. Mis pururikastel lastel viga! Kuid sellest, et tegelikult pole ka ülirikaste laste elu meelakkumine, saame teada inglise kirjaniku **David Walliamsi** raamatust **„Pururikas poiss"**, mille peategelasel Joel on viissada paari firmatosse, kõik maailma arvutimängud, oma võidusõidurada ja isegi kino, kuid ometigi on poiss üsnagi õnnetu. Nimelt pole Joel ainsatki õiget sõpra, kellega koos võiks rõõmu tunda oma rulapargist ja keeglisaalist. Muidugi pole pururikka poisi ümber eakaaslastest puudust, kuid nii mõnigi ei hooli Joe´st endast, vaid ainult tema rahast. „Gängstamemme" ja „Härra Haisu" autor Walliams oskab ka selles raamatus hoida põnevust kuni viimaste ridadeni!

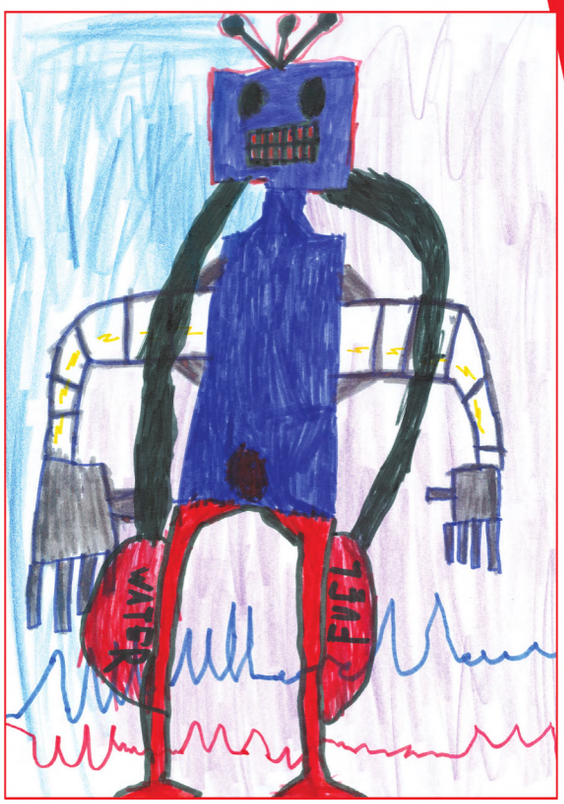

Jarmo Lehtla Türi Põhikoolist

MURUNIIDUK JA TOLMUIMEJA

Ühe väikeses aedlinna lühikesel tänaval asuvas pisikeses majas toimetasid kaks väikest robotit – robottolmuimeja ning robotniiduk.

Ühel päeval, kui kedagi kodus ei olnud, otsustasid nad tööd ära vahetada. Tolmuimeja oli väsinud imemast tolmu. See ajas teda pidevalt köhima! Niidukile aga ei meeldinud kõrvetav suvepäike, mille all ta päevast päeva muru niitis.

Mõeldud-tehtud! Tolmuimeja vuras õue ja niiduk sõitis tuppa. Kumbki tahtis kiiresti tööle asuda. Õnnetuseks aga ei osanud kumbki robot teise tööd. Tolmu imemise asemel tegi robotniiduk kalli põrandavaiba imepisikesteks tükkideks. Tolmuimeja aga imes murult kogu väetise, mille isa oli puistanud selleks, et rohi paremini kasvaks.

Robotid said aru, et nad on palju pahandust teinud, nad tahtsid enne pererahva saabumist kiiresti oma õigele tööpostile tagasi minna. Õnnetuseks sai aga kummalgi aku tühjaks ning nad jäid seisma sinna, kus nad parasjagu olid.

Koju jõudnud isa sai niiviisi nende tembust teada ning pani karistuseks mõlemad robotid keldrisse kinni.

Jan-Erik Liiders Türi põhikooli 4. c klassist

Ann-Marii Aare Türi Põhikoolist

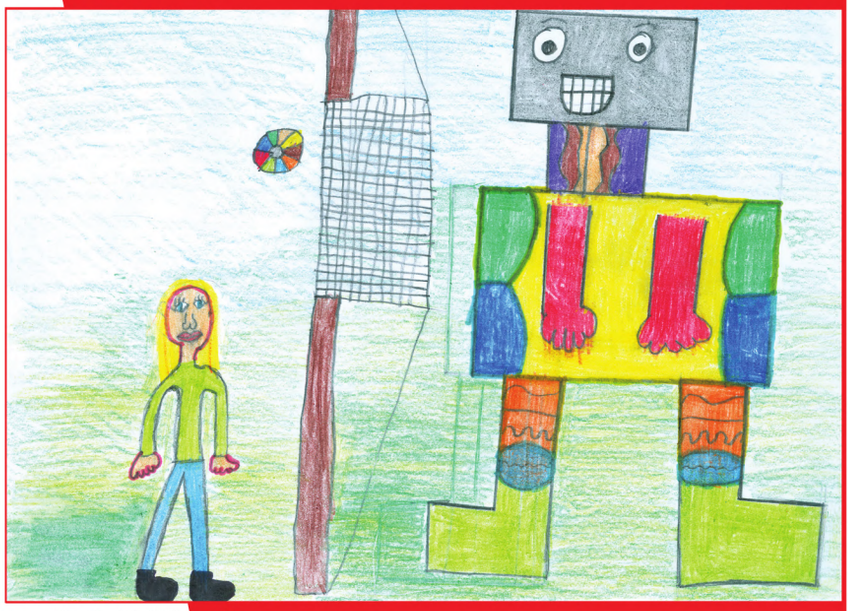

Anna-Liisa Frei Türi Põhikoolist

Argo Jõesoo Koonga Koolist

Heili Alljärv Türi Põhikoolist

MINA JA MINU ROBOT

Mul on väike robot,
kuid ise olen suur.
Ta on väga nutikas,
Kuid mina…mitte nii väga.
Tema piiksub,
mina räägin.
Tema sõidab,
mina kõnnin.
Ta näeb lugeriga,
Mina aga silmadega.
Tal vilguvad tuled,
kuid minu tuli on mu sees….

Siim Reimal
Türi Põhikool 5.a

MINU ROBOT

Sa oled minu robot,
nii tugev, suur ja visa.
Teed tööd ja pakud mängulisa
ja minu peale eal ei kisa.
Sa oled pisut minu moodi
ning lahkelt viid mind kommipoodi.
Vahel küll võtad toanurgas puhkust,
ikkagi tunnen su üle uhkust.
Nii hea, et kõike oskad sa
ning sulle tahan öelda ma:
tore, et sind mu mängukaaslaseks loodi,
tahan isegi olla su moodi!

Kermo Kaljas
Türi Põhikool 4.c

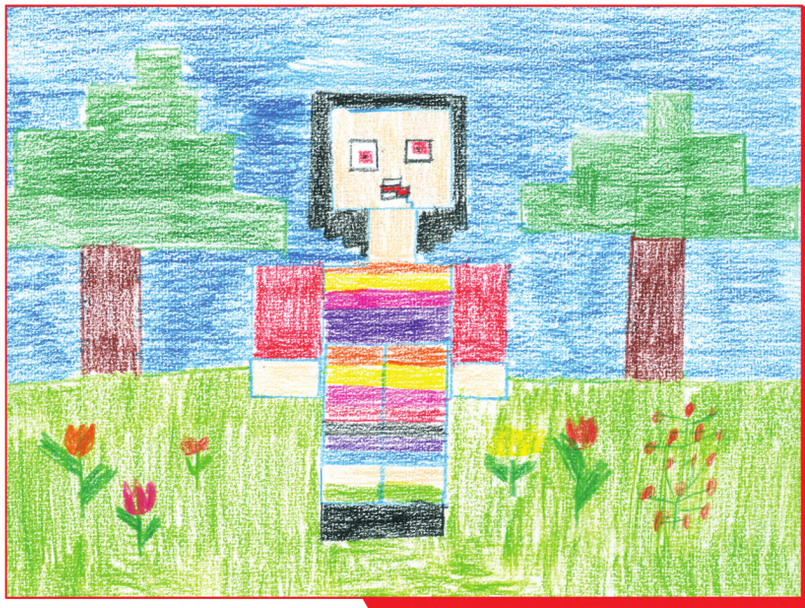

Mirjam Linnukütt Türi Põhikoolist

SELTSIS ON SEGASEM!

Mõnusate koosolemiste kohta ütlesid meie esivanemad ikka: „Seltsis on segasem!“ Ongi ju vahva sõpradega koos olles kuulda, mida keegi on näinud või teinud, ning tore on ühiselt midagi ettegi võtta. Näiteks lauamänge mängida!

Lase vahel arvutil ja nutitelefonil puhata – talvisel koolivaheajal võiksid oma sõprade või perega korraldada mõnegi mõnusa lauamängude päeva.

Lauamänge leidub ju mitmesuguseid: näiteks **eestikeelne Scrabble** arendab nii mõttekiirust kui ka sõnavara – see on taibukate mäng, milles korraldatakse isegi maailmameistrivõistlusi!

Turnivate käsilaste mängus on vaja nii käteosavust kui ka vedamist, sest väikesed kavalad käsilased kipuvad vahel vempe viskama.

Bounce off on uus kaasahaarav lauamäng, mis pakub kiire tegutsemise ja mängulaual kujundite loomisega pinget nii lastele kui ka noortele.

Lauamängu Gaas välja keskmes on multikast „Cars 3“ tuttav punane auto Pikne McQueen – peaasi, et masin ei tooks kuuldavale avariihääli, sest see tähendab, et keegi on mängust välja langenud!

Aga milliseid mänge Sina, hea lugeja, oled koos oma perega mänginud? Võib-olla meeldib teile hoopis õues midagi ühiselt ette võtta?

Kirjuta ja joonista meile **oma pere ühistest ettevõtmistest**, mis Sulle on kõige enam meelde jäänud!

Saada oma töö toimetusele **hiljemalt 5. jaanuariks 2019**!
Parimatele auhinnaks lauamängud Rimonnelt!

Maaletooja Rimonne Baltic • www.rimonne.ee

mattel GAMES™

SÄRAVAT AASTAVAHETUST, PUSLESÕBRAD!

Kas tead, et kuulus **Eiffeli torn** on saanud oma nime projekti juhtinud ettevõtja Gustave Eiffeli järgi? Torni arhitekt oli Stephen Sauvestre. Ehitamist alustati 1887 ja torn valmis 1889. aasta Pariisi maailmanäituseks, et sellega tähistada Prantsuse Revolutsiooni 100. aastapäeva. Päris torn on 324 meetrit kõrge ja kaalub 7300 tonni. Eiffeli torn oli 40 aastat maailma kõrgeim ehitis (1889–1930). Aga kas tead, et 1925. aastal püstitas prantsuse autotootja André Citroën maailmarekordi, üürides Eiffeli torni, et selle külge kinnitada 250 000 lambikest, mis süttides moodustasid Citroëni nime? 30 meetri kõrgused tähed tähendasid tollal maailma suurimat reklaami.

Kuid ka **Ravensburgeri** meistrid oskavad leiutada säravaid imesid: nüüd saad kodus kokku panna oma väikese Eiffeli torni, mis LED valgustuse tehnoloogiat kasutades hakkab pimeduses kahes erinevas režiimis hiilgama. Teiseks puslemeistrite säravaks leiutiseks on plastikust Porsche – selle pusleauto saad kokku panna ilma liimita ning kui talle rattad alla sobitad, sõidab masin LED lampide särades uljalt üle toa. Uhke, eks ju!

Aga missuguse hoone või objekti sooviksid sina, hea lugeja, panna tuledest särama? Joonista ja kirjuta meile sellest ning saada oma töö toime tusele enne **5. jaanuari 2019!**

Auhindadeks Eiffeli tornid ja Porsched Insplaylt!

NB! Kiika vahel ikka ka Insplay internetipoodi aadressil **insplay.ee**

insplay